

Högskolan
Kristianstad

Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, för

Kandidatexamen i kriminologi

VT 2023

Fakulteten för hälsovetenskap

Prostitution: Frigörelse eller förtryck?

En komparativ studie av attityder i
Sverige och Nederländerna

Sofia Holm & Olivia Sundberg

Authors

Sofia Holm & Olivia Sundberg

Title

Prostitution: Liberation or oppression? A comparative study of attitudes in Sweden and the Netherlands

Supervisor

Miguel Inzunza

Examiner

Joakim Thelander

Abstract

Prostitution is a multifaceted phenomenon that has engendered an ongoing debate regarding its classification as a criminal act. The Nordic model, as implemented in Sweden, criminalizes the person purchasing sex but does not treat the sex worker as a criminal. In contrast, the Netherlands have fully legalized and regulated prostitution. Previous research has indicated that factors such as gender, country of residence, and gender equality may influence attitudes towards prostitution. These factors were selected for exploration in this survey to observe if similar correlations would be found among groups of university students.

The aim of this study was to explore the attitudes of university students towards prostitution and compare whether these attitudes differed between students in Sweden and the Netherlands. To collect the data, a survey was distributed to university students in both countries, with a total of 594 students participating. The data was analyzed using mean comparisons, and the significance of the statistical relationships was tested through a t-test. The findings reveal a statistically significant relationship between gender and attitudes towards prostitution, as well as the country where the students study and their attitudes towards prostitution. No statistically significant relationship was found between gender equality and attitudes towards prostitution. In conclusion, attitudes towards prostitution vary, partially depending on laws and regulations.

Keywords

prostitution, techniques of neutralization, feminist theory, comparative study, attitudes, survey

Förord

Vi önskar uttrycka vår tacksamhet till alla som har stöttat oss under arbetet med denna uppsats. Ett stort tack till de studenter som tog sig tid att besvara vår enkät, som i sin tur gav oss ett intressant resultat.

Vi vill även särskilt tacka vår handledare Miguel Inzunza för all support.

Olivia Sundberg och Sofia Holm

2023-05-26

Innehåll

Inledning och problemformulering.....	1
Syfte och hypoteser	2
Begreppsdefinitioner	3
<i>Prostitution</i>	3
<i>Attityd</i>	3
<i>Jämställdhet</i>	3
Avgränsning.....	4
<i>Kvinnlig prostitution</i>	4
<i>Människohandel och prostitution</i>	4
<i>Urval</i>	5
Bakgrund och tidigare forskning	5
<i>Prostitutionens utbredning i Sverige och Nederländerna</i>	6
Tidigare forskning	6
<i>Demografi</i>	7
<i>Lagstiftning</i>	7
<i>Jämställdhet</i>	8
Teori.....	10
Teorin om neutraliseringstekniker	10
Feministisk teori	12
<i>Radikalfeminism</i>	12
<i>Radikalfeministisk syn på prostitution</i>	12
<i>Liberalfeminism</i>	13
<i>Liberalfeministisk syn på prostitution</i>	13
För- och nackdelar med valda teorier	14
Metod	14
Enkät	15
<i>Metodkritik</i>	16
Urval	16
Bortfall.....	17
<i>Bortfallsanalys</i>	18
Reliabilitet och validitet.....	18
Etiska överväganden.....	19

Analys av materialet	20
Resultat och analys	21
Könsskillnader	24
Jämförande av attityder hos nederländska och svenska respondenter	27
<i>Jämförande av neutraliseringstekniker hos svenska och nederländska respondenter</i>	<i>29</i>
Relationen mellan jämställdhet och prostitution	30
Diskussion.....	31
Resultatdiskussion	31
Metoddiskussion.....	36
Slutord	37
Referenslista	39
Bilagor	46
Bilaga 1. Bearbetning av variabler	46
Bilaga 2. Tabeller tillhörande hypotes 1	48
Bilaga 3. Tabeller tillhörande hypotes 2.....	49
Bilaga 4. Tabeller tillhörande hypotes 3.....	51
Bilaga 5: Korstabeller över neutraliseringstekniker	52
Bilaga 6: Missivbrev och enkät	54

Tabell & Figurförteckning

Tabell 1. Respondenternas könsfördelning.	21
Tabell 2. Redovisar hur respondenter i de olika länderna besvarat två scenarier.	28
Tabell 3. Redovisar hur respondenter i de olika länderna besvarat frågor om neutraliseringstekniker.....	29
Figur 1. Diagrammet visar hur vanligt förekommande ett värde var på indexet för påståendena, bland svenska respondenter.	22
Figur 2. Diagrammet visar hur vanligt förekommande ett värde var på indexet för påståendena, för de nederländska respondenterna.....	22
Figur 3. Diagrammet visar hur vanligt förekommande ett värde var på indexet för scenarierna bland svenska respondenter.....	23

Figur 4. Diagrammet visar hur vanligt förekommande ett värde var på indexet för scenarierna bland nederländska respondenter.	23
Figur 5. Diagrammet visar på kvinnor respektive mäns medelvärden på indexen över såväl påståendena som scenarierna.....	25
Figur 6. Skillnader i medelvärde på indexen för påstående och scenarierna utifrån kön hos nederländska respondenter.	26
Figur 7. Diagrammet visar med hjälp av medelvärden hur svenska respektive nederländska respondenter besvarat påstående och scenarierna.	28

Inledning och problemformulering

“So long as the prostitute is denied the rights of a person, she sums up all the forms of feminine slavery at once.” (De Beauvoir 1956, s. 530)

Prostitution är en komplex och kontroversiell fråga som berör människors moraliska, juridiska och sociala värderingar. Genom historien har det varit en ständig kamp mellan att förstå och acceptera sexarbete som ett yrke eller att betrakta det som en form av utnyttjande och brott mot människovärdet (García, van Voss & van Nederveen Meerkerk 2017). Denna polarisering av attityder har präglat debatten och lagstiftningen kring prostitution världen över.

År 2015 fick den offentliga debatten om prostitution ny fart efter en uppmaning från Amnesty International för att skydda sexarbetares rättigheter (Brunskell-Evans 2015; Carvajal 2015; Grimley 2015; Taylor 2015). Amnesty, vilket är en global människorättsorganisation, publicerade en resolution¹ som rekommenderade att länder bör avkriminalisera prostitution och införa lagar som skyddar sexarbetares rättigheter (Amnesty 2015). Denna uppmaning stötte på betydande motstånd från flera aktivistgrupper och organisationer som aktivt arbetar med att bekämpa prostitution och människohandel. Aktivistgrupperna argumenterade för att prostitution är en form av utnyttjande och att det är omöjligt att skilja mellan frivillig och ofrivillig prostitution. De menade att avkriminalisering snarare skulle leda till ökad sexhandel och exploatering av kvinnor och barn. Debatten var intensiv och engagerade många olika aktörer, inklusive feminister, människorättsaktivister, politiker och representanter från olika samhällssektorer (Carvajal 2015; Coalition Against Trafficking in Women u.å.; Grimley 2015; Taylor 2015). Även svenska Amnesty kritiserade resolutionen, då de ansåg att det

¹ ”Ett officiellt beslut som fattas efter att en grupp eller organisation har röstat” (Cambridge Dictionary u.å.).

saknades tillräckligt stöd för att avkriminalisering leder till minskade människorättskränkningar (Horvatovic 2015).

Förespråkare för Amnestys rekommendationer hävdade i stället att avkriminalisering av prostitution skulle kunna leda till minskat våld mot sexarbetare och underlätta deras tillgång till hälso- och sjukvård, samt erkännande av deras rättigheter på liknande sätt som för andra yrkesgrupper (Action Canada for Sexual Health & Rights 2015; Global Alliance Against Traffic in Women 2015; Kohn 2015; Global Network of Sex Work Projects 2015; The Lancet 2015). Åsikterna om prostitution är starkt splittrade och har djupa rötter i frågor som jämställdhet, sexualitet, mänskliga rättigheter och moral. Vissa argumenterar för att erkänna sexarbete som ett yrke och införa regleringar för att säkerställa skydd och rättigheter för de som är verksamma inom området. Å andra sidan anser vissa att sexarbete är en form av exploatering och att den mest effektiva strategin för att bekämpa det är att fokusera på att stärka skyddet för kvinnor och angripa de underliggande orsakerna till att de hamnar i prostitution. Debatten om prostitution fortsätter att vara pågående och aktuell, och olika länder har antagit olika strategier för att hantera frågan.

Denna studie ämnar undersöka och jämföra attityder hos studenter i Sverige och Nederländerna. Dessa två länder har skilda lagstiftningar på ämnet där Sverige har en mindre accepterande syn på prostitution, och Nederländerna med en betydligt mer liberal syn. Genom att undersöka hur studenter, som representerar en ung och progressiv demografisk grupp, förhåller sig till denna fråga kan vi få en inblick i framtida attityder och möjliga riktningar för samhällsutvecklingen.

Syfte och hypoteser

Syftet med studien är att undersöka studenters attityder gentemot prostitution och jämföra dessa attityder mellan studenter vid flera lärosäten i Sverige och Nederländerna.

Hypoteser som testas i denna studie:

H₁. Kvinnliga studenter har en mer negativ attityd gentemot prostitution än manliga studenter.

H₂. Nederländska studenter har en mer positiv attityd gentemot prostitution än svenska studenter.

H₃. Studenter som är för jämställdhet är emot prostitution.

Hädanefter hänvisas till dessa hypoteser huvudsakligen genom deras numrering, det vill säga H₁, H₂ och H₃.

Begreppsdefinitioner

Nedan definieras centrala begrepp för studien.

Prostitution

Enligt svensk lagstiftning innebär prostitution att en person köper eller säljer sexuella tjänster mot ersättning (SFS 1962:700). Ersättningen kan vara i form av kläder, pengar, presenter, alkohol, droger eller sovplats (Folkhälsomyndigheten 2019, s. 9). Prostitution kan variera i sin organisering och utförande, från gatuprostitution till verksamhet på bordeller, eskorttjänster eller via internet bland annat. Det kan ske både i legala och illegala sammanhang, beroende på de specifika lagar och regler som är specifika för ett land.

Attityd

Det finns ett flertal definitioner på attityd som begrepp. Enligt modern psykologi syftar det på en individs grundläggande inställning eller ett förhållningssätt till något, exempelvis en kritisk, accepterande, vetenskaplig eller abstrakt syn. Att undersöka attityder har som innebörd att mäta och utvärdera människors ståndpunkter och uppfattningar kring olika fenomen eller företeelser (Egidius u.å.).

Jämställdhet

Jämställdhet definieras som principen om att alla individer, oavsett kön, har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter i samhället. Det handlar om att eliminera könsbaserad diskriminering och ojämlikhet, främja lika möjligheter inom olika

samhällsområden samt bekämpa stereotyper och fördomar (Jämställdhetsmyndigheten 2022).

Avgränsning

Kvinnlig prostitution

Enligt en rapport från Jämställdhetsmyndigheten (2021, s. 16) framgår att sex mot ersättning är ett tydligt könat fenomen där en klar majoritet av de som köper sex är män. I en kartläggning över de människor som någon gång har köpt sex var 96 % män. I samma rapport framgår att det är främst kvinnor som säljer sex i Sverige, där man uppskattar att ungefär 80 % av de som säljer sex är kvinnor, 15 % är män och 5 % är transpersoner. Det är alltså inte exklusivt kvinnor som arbetar med att sälja sexuella tjänster, däremot är det betydligt mer förekommande att det är kvinnan som arbetar med att sälja sex och mannen som köper de sexuella tjänsterna. Därför har vi valt att fokusera på kvinnan som prostituerad och mannen som köpare i utformandet av vår studie, som ett sätt att avgränsa studien.

Människohandel och prostitution

Människohandel kan anses kränka den drabbades rätt att få bestämma över sitt liv och sin kropp. Majoriteten av de som drabbas av människohandel utnyttjas även sexuellt, såsom genom prostitution. Att bli offer för människohandel innebär således i en majoritet av fallen att man även blir involverad i prostitution (Jämställdhetsmyndigheten 2023).

Prostitution kan vara frivilligt, men det behöver inte vara frivilligt. Prostitution innebär alltså inte nödvändigtvis människohandel, men människohandel innebär vanligtvis prostitution. I svensk lagstiftning är engagemang i prostitution dessutom ett annat brott än människohandel (ibid.). Arbetet har därav avgränsats till att enbart behandla prostitution, utan att undersöka det möjliga sambandet med människohandel.

Urval

Eftersom prostitution är ett fenomen som påverkar hela befolkningen hade det varit intressant att genomföra undersökningen på ett större urval. På grund av arbetets storlek valdes däremot att avgränsa studien till en samhällsgrupp i stället, nämligen studenter.

Bakgrund och tidigare forskning

Köp av sexuella tjänster är förbjudet i Sverige enligt sexköpslagen (SFS 1998:408), vilken trädde i kraft 1999. Lagen var del av kvinnofridspropositionen, vilken fastslog att prostitution är en del av mäns våld mot kvinnor och ett uttryck för ojämlikhet (Arbetsmarknadsdepartementet 1998). Lagen kriminaliserar däremot inte försäljning av sexuella tjänster och detta tillvägagångssätt har kommit att bli känt som den nordiska modellen. Lagen upphävdes år 2005 och ersattes av 6 kap 11–12§ Brottsbalken (SFS 1962:700), där även koppleri² och bordellverksamheter kriminaliserades, utöver köp av sexuella tjänster.

I Nederländerna legaliserades prostitution och bordeller år 2000. Genom denna lag förväntades att man kunde reducera stigmat kring sexarbete genom att behandla kommersiellt sex på samma sätt som andra verksamheter. Lagen hade två huvudsakliga mål: att legalisera frivillig prostitution samt att öka straffen mot de som är involverade i organisationer där ofrivillig prostitution förekommer, särskilt där minderåriga utnyttjas (Kilvington, Day & Ward 2001, s. 82). Kraven för att få arbeta som prostituerad i Nederländerna är att man är över 18 år, man betalar skatt och har ett giltigt uppehållstillstånd eller medborgarskap (Seksverk u. å.). Därtill är prostitution enbart lagligt om det sker mellan två samtyckande vuxna. Trots lagen och dessa krav

² Koppleri är verksamheten att främja eller förmedla prostitution. De människor som arbetar inom dessa verksamheter kan benämnas som hallickar eller bordellmammar.

förekommer misshandel i form av tvingad prostitution, minderårig prostitution och otrygga arbetsförhållanden (Government of The Netherlands u. å.).

Prostitutionens utbredning i Sverige och Nederländerna

Det är svårt att uppskatta hur många människor som är engagerade i prostitution i Sverige. En anledning till detta är att det främsta sättet att ta del av denna typ av information är genom att titta på befolkningsstudier, men dessa studier når sällan de som säljer sex. Dessutom är prostitutionen ofta dold då långt ifrån alla söker stöd och de flesta kontakter mellan säljare och köpare tas i icke-offentliga sammanhang. När man talar om omfattningen av prostitution i Sverige kan man därför aldrig ge en heltäckande bild (Jämställdhetsmyndigheten 2021, ss. 14–15). Rapporter från Folkhälsomyndigheten (2019, s. 177) och Jämställdhetsmyndigheten (2021, s. 15) har båda kommit fram till en uppskattad andel om 2,5 % av den svenska befolkningen som någon gång sålt sex. Detta resultat bör tolkas med försiktighet, då problemet är så pass dolt.

Eftersom prostitution är lagligt i Nederländerna finns det mer pålitlig statistik över hur utbredd prostitutionen är, vad gäller de licenserade företagen. År 2006 fanns det 1127 registrerade och licenserade anläggningar för prostitution. Detta exkluderar all prostitution som sker olagligt. Vad gäller antal prostituerade har man uppskattat att det är ungefär 25 000 människor som var prostituerade i Nederländerna år 2000. Av dessa uppskattades 50–60 % att vara av nederländskt ursprung (Daalder 2007).

Tidigare forskning

I följande avsnitt presenteras relevant forskning om faktorer som påverkar attityder gentemot prostitution, däribland könsskillnader, jämställdhet och lagstiftning. Denna forskning ger en kontextuell ram för att förstå attityder gentemot prostitution samtidigt som den utgör en grund för att jämföra dessa mellan studenter i Sverige och Nederländerna, samt även mellan kvinnliga och manliga studenter. Forskningen kategoriseras enligt rubrikerna demografi, jämställdhet och lagstiftning.

Demografi

Ett antal studier har undersökt attityder gentemot prostitution i olika länder, med fokus på sambandet mellan demografiska egenskaper och individuella attityder gentemot prostitution. Flera faktorer, såsom kön, ålder och utbildningsnivå, har visat sig vara betydelsefulla i dessa sammanhang (Basow & Campanile 1990; Cao & Maguire 2013; Cao & Stack 2010; Escot et al. 2021; Hansen & Johansson 2022; Jakobsson & Kotsadam 2009; May 1999; Räsänen & Wilska 2007). Tidigare forskning har funnit att kvinnor generellt är mer benägna att motsätta sig prostitution än män (Basow & Campanile 1990; Escot et al. 2021; Hansen & Johansson 2022; Räsänen och Wilska 2007). Till exempel visade en dansk studie av Hansen och Johansson (2022, s. 101) att kvinnor i större utsträckning än män hade en negativ inställning till prostitution. Detta kunde delvis förklaras av att prostitution oftare riktar sig till en manlig publik. Även en tidigare studie i Finland av Räsänen och Wilska (2007, s. 569) visade på en tydlig könseffekt, där manliga studenter var mer benägna att acceptera prostitution jämfört med kvinnliga studenter. Tidigare forskning har även indikerat att personer med högre utbildningsnivå tenderar att betrakta prostitution som en form av exploatering av kvinnor, vilket kan vara varför de har en mer negativ attityd gentemot detta fenomen. Samma studie visade att äldre personer i högre grad ansåg att det var moraliskt oacceptabelt att köpa sex jämfört med andra grupper. Dessutom fanns det en positiv korrelation mellan samboende, inklusive äktenskap, och uppfattningen att det var omoraliskt att köpa sex (Jakobsson & Kotsadam 2009, ss. 11-12, 14).

Lagstiftning

Flera studier har genomförts för att jämföra data från olika länder och undersöka eventuella empiriska bevis för att kriminalisering av prostitution kan påverka attityder (Immordino & Russo 2015; Jonsson & Jakobsson 2017; Kotsadam & Jakobsson 2014). I en studie från 2014 använde Kotsadam och Jakobsson (2014, ss. 395, 401) individbaserade enkätdata från Sverige (där köp av sexuella tjänster kriminaliserades från och med januari 1999), Norge (där köp av sexuella tjänster kriminaliserades från och med januari 2009) och Danmark (där det är lagligt sedan 1999) under perioderna 2008, 2009 och 2010. Respondenterna tillfrågades om deras uppfattning om det moraliska

rättfärdigandet av att köpa sex. Resultatet visade att graden av moraliskt avståndstagande från att köpa sex var högre i Sverige jämfört med de två andra länderna. Detta går i linje med en studie av Hansen och Johansson (2022, s. 100) som visade att en större andel danskar hade en mer tolerant inställning till prostitution jämfört med andra skandinaviska länder. Å andra sidan visade resultatet att majoriteten av den danska befolkningen, 54 %, hade negativa attityder gentemot prostitution. Vidare genomförde Jonsson och Jakobsson (2017, s. 59) en studie där attityder gentemot prostitution undersöktes genom individuell datainsamling i åtta västeuropeiska länder med olika regleringar av prostitution. Resultatet visade att länder där prostitution är legaliserat, såsom Nederländerna, är avsevärt mer accepterande när det gäller sexköp jämfört med exempelvis Sverige där det är olagligt att köpa sex.

Immordino och Russo (2015, ss. 221-222) utnyttjade data från World Values Survey (WVS) som genomfördes mellan 2005 och 2008 i deras studie. Efter att ha kontrollerat för religiösa, kulturella och sociologiska faktorer drog författarna slutsatsen att när prostitution är lagligt tenderar individer i högre grad att rättfärdiga det jämfört med när det är förbjudet. Denna observation görs även i Jakobsson och Kotsadams (2011, s. 38) studie, där majoriteten av de svenska respondenterna ansåg att sexköp var en omoralisk handling och att det bör förbli kriminellt att köpa sex. I en annan studie har samma författare analyserat effekterna av den norska lagstiftningen som kriminaliserade köp av sexuella tjänster. Resultatet visade att lagen inte påverkade de moraliska attityderna till prostitution inom den allmänna befolkningen. Däremot rapporterade människor i Oslo, där prostitution var mer synligt innan lagen, en ökning av negativa attityder gentemot sexköp efter lagens implementering. Detta tyder på att närhet och synlighet spelar en betydande roll i hur lagstiftning påverkar attityder (Kotsadam & Jakobsson 2011, s. 109).

Jämställdhet

Forskning som har undersökt sambandet mellan uppfattningar om jämställdhet och attityder gentemot prostitution har funnit att en högre grad av tro på jämställdhet mellan könen korrelerar med mer negativa attityder gentemot prostitution. Detta kan förklaras av att prostitution ofta uppfattas som en kränkning av kvinnors rättigheter och som en form av förtryck (Jakobsson & Kotsadam 2011, ss. 32-33). I en studie av Jonsson och

Jakobsson (2017, s. 63) observerades att sambandet mellan individers åsikter om vikten av jämställdhet och deras attityder gentemot prostitution varierade beroende på landets lagstiftning om prostitution. I länder där köp av sexuella tjänster är olagligt är personer som värderar jämställdhet som viktigt mindre benägna att acceptera sexköp, medan personer som anser att jämställdhet är viktigt är mer accepterande till att köpa sex i länder där det är lagligt. Resultatet indikerade också att attityder gentemot jämställdhet var en viktig faktor för attityden till sexköp i alla undersökta länder utom Tyskland och Nederländerna. I Sverige var sambandet mellan värdering av jämställdhet och fördömande av sexköp starkast.

Vidare påvisade Cao och Stacks (2010, s. 535) studie i Kina ett signifikant samband mellan jämställdhet och attityder gentemot prostitution. Resultatet av deras undersökning indikerade att personer som uttryckte en positiv inställning till jämställdhet var mindre benägna att acceptera prostitution. Å andra sidan visade Cao och Maguires (2013, ss. 200-202) longitudinella analys³, som genomfördes i USA, att graden av stöd för jämställdhet mellan könen inte hade någon inverkan på acceptans av prostitution. I stället observerades en interaktion mellan flera faktorer som potentiella förklaringar, såsom religiositet, religiös tillhörighet, tolerans, auktoritära tendenser och en kombination av demografiska egenskaper. Enligt författarna antyder detta resultat att samtida könsroller är komplexa och att gränsen mellan sociala frågor suddas ut genom kvinnors emancipation⁴. Det motstridiga resultatet från dessa två studier överensstämmer med Chons (2015, s. 836) studie som visade att det saknas en entydig effekt av jämställdhet mellan könen på attityder gentemot prostitution, eftersom förhållandet mellan dessa variabler varierar mellan olika länder. Enligt författaren kan detta förklaras av att en individs attityd

³ Longitudinella studier innebär att undersökningen genomförs vid två eller fler tidpunkter för samma grupp individer, vilket möjliggör att följa fenomenet man undersöker över tid (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 36)

⁴ Emancipation innebär en individs frigörelse från ett tillstånd av omyndighet, underordnande eller rättslöshet.

gentemot jämställdhet mellan könen och attityd gentemot prostitution kan vara starkt påverkad av det geografiska och kulturella sammanhang där individen är bosatt.

Teori

I följande avsnitt presenteras de teorier som använts för härvarande studie; neutraliseringstekniker och feministisk teori. Teorin om neutraliseringstekniker kan hjälpa till att förstå de mekanismer som används för att motivera, förneka eller rättfärdiga prostitution. Feministisk teori kan hjälpa till att synliggöra maktstrukturer och könssocialisering som präglar prostitution och hur det uppfattas i samhället, vilket möjliggör för oss att diskutera hur det påverkar attityder gentemot prostitution. En kombination av dessa två teorier kan således ge en analysram för att förstå de sociokulturella och könsmässiga faktorer som formar dessa attityder.

Teorin om neutraliseringstekniker

Neutraliseringstekniker är en teori som utvecklades av Sykes och Matza (1957) för att förklara varför vissa individer väljer att bryta mot normer och begå brott, trots att de delar samma värderingar och normer som majoriteten av samhället. Enligt teorin använder individer neutraliseringstekniker för att rationalisera sina handlingar och rättfärdiga sina avvikelser från sociala normer. Syftet med dessa tekniker är att minska det sociala tryck som uppstår när en individ bryter mot lagar och normer samt att undvika det sociala stigma som följer med en kriminell livsstil. Sykes och Matza (ibid.) identifierade fem olika tekniker för neutralisering. Dessa inkluderar förnekande av ansvar, förnekande av skada, förnekande av offer, fördömande av fördömnarna och åberopande till högre lojalitet.

(1) *Förnekande av ansvar* innebär att förneka sitt ansvar för den begångna handlingen. Denna strategi utnyttjas genom att en kriminell handling tillskrivs yttre omständigheter såsom livets svårigheter eller påtryckningar från omgivningen. På så vis ser sig individen snarare som ett offer för omständigheterna och kan således undvika att ta ansvar för sina handlingar. Genom att förskjuta sitt ansvar för en kriminell handling, underminerar sociala normer sin funktion att fördöma individen (Sykes & Matza 1957, s. 667).

(2) *Förnekande av skada* innebär att individen förnekar att dennes handlingar orsakar skada eller lidande för andra. I stället uppfattar individen handlingen som ofarlig eller till och med positiv. Som ett resultat kan kritik avvisas och en positiv självbild upprätthållas. Det rör sig dock om en tolkningsfråga, vilket påverkas av hur samhället eller en brottsling betraktar brottet. Neutraliseringstekniken kan definieras som en upplevelse där brottet inte upplevs som ett verkligt brott, eftersom det då inte anses ha orsakat någon verklig skada. Därigenom upplöses sambandet mellan individen och dennes ansvar för handlingen (Sykes & Matza 1957, ss. 667–668).

(3) *Förnekande av offer* innebär förnekande av offrets värde eller betydelse. En individs erkännande av skada som en följd av dess handlingar kan vara närvarande, men det kan också finnas situationer där det inte finns något direkt och påtagligt offer som drabbas av handlingarna. I dessa fall kan skadan rationaliseras genom att beskrivas som en rättvis handling eller hämnd. Offrets identitet kan också föreställas som avlägsen eller obefintlig, vilket exempelvis kan illustreras genom staten som offer, där det inte finns någon tydlig offerbild. Genom att förneka offrets värde kan individen rättfärdiga sitt handlande och undvika att ta ansvar (Sykes & Matza 1957, s. 668).

(4) *Fördömmande av fördömnarna* innebär att fördöma de som kritiserar individens handlingar. Kritiken kan riktas mot polisen, andra myndigheter eller andra kritiska personer. Att avvika från sociala eller rättsliga normer kan uppfattas som mindre betungande, eftersom de individer som fördömer sådana handlingar inte alltid efterlever normer på ett konsekvent sätt (ibid.).

(5) *Åberopande av högre lojalitet* innebär att majoritetens normativa krav inte betraktas som styrande, utan snarare efterföljs de normer och krav som utgörs av den mindre gemensamma gruppen, till exempel familj, gäng eller vänner. Genom att åberopa en högre lojalitet eller moralisk princip, försöker individen rättfärdiga sitt beteende och minimera skulden och skammen som kan följa med en kriminell handling (Sykes & Matza 1957, s. 669).

Feministisk teori

Feministisk teori är en teoretisk inriktning som syftar till att analysera och förändra de strukturer som skapar och upprätthåller ojämlikhet mellan kvinnor och män. Inom feministisk teori finns det flera olika perspektiv och inriktningar, men en central fråga är hur samhällets maktstrukturer påverkar kvinnor och deras liv (Giddens & Sutton 2014, ss. 72–73; Ritzer & Stepnisky 2015, s. 362). Inom detta fält finns även en debatt kring prostitution, där det feministiska perspektivet kan delas upp i två huvudläger; radikalfeminism och liberalfeminism (Beran 2017, s. 22).

Radikalfeminism

Den radikalfeministiska ideologin betonar att kvinnors underordning beror på patriarkala strukturer och normer som genomsyrar samhället (Walby 1990, s. 3). Radikalfeministen Millett (2000, ss. 42–46) förklarar patriarkatet som ett system av sociala strukturer och praxis där män dominerar, förtrycker och utnyttjar kvinnor. De Beauvoirs bok *The Second Sex* (1956) har haft en stor inverkan på utvecklingen av feministisk teori och debatt. I boken ifrågasätter hon traditionella synsätt på kön och hävdar att kön inte är en biologisk förutbestämmdhet, utan snarare en social konstruktion som skapas genom kulturella förväntningar och normer (De Beauvoir 1956, ss. 61–64). Radikalfeminister har använt de Beauvoirs teorier för att utmana patriarkala strukturer och normer i samhället och har även betonat vikten av att synliggöra och utmana våld mot kvinnor, sexuellt våld och sexhandel (Firestone 1971; MacKinnon 1989; Dworkin 1987).

Radikalfeministisk syn på prostitution

I enlighet med det radikalfeministiska perspektivet betraktas prostitution som en följd av den patriarkala maktstrukturen i samhället, där kvinnor tidigt objektifieras och socialiseras in i en roll för att tillfredsställa män. Denna syn på kvinnor som endast existerande för mäns njutning gör prostitution skadligt för alla kvinnor, inte bara de som är direkt involverade i det (Jaggar 1997, ss. 12–14). Anderson (2002, s. 752) sammanfattar radikalfeminismens centrala idéer i tre påståenden. Det första påståendet lyfter fram att när en kvinna säljer sex, upplever hon en form av underordning och förnedring. Det andra framhäver den sociala och ekonomiska ojämlikheten mellan de som

säljer och köper sex som en avgörande faktor bakom prostitutionens existens. Slutligen betonar det tredje påståendet att prostitution cementerar kvinnors sociala underordning genom att de reduceras till objekt som kan köpas och säljas. Radikalfeminister stöder generellt den nordiska modellen eftersom det teoretiskt skyddar sexarbetaren, som enligt deras perspektiv är ett offer för sitt yrke, samtidigt som kunden kriminaliseras med förhoppning om att eliminera framtida efterfrågan på sexarbete (Thusi 2018, s. 194).

Liberalfeminism

Liberalfeminism är en historisk tradition som växte fram ur liberalismen⁵, vilket kan ses tydligt i arbetet hos feminister som Wollstonecraft (1792) och Mill (1869). Enligt den liberalfeministiska ideologin ska alla människor, oavsett kön, ha lika rättigheter, friheter och möjligheter att utveckla sin fulla potential (Bryson 1992, s. 32). Detta innebär att liberalfeminism betonar betydelsen av individuell frihet, självbestämmande och autonomi samt en rättvis fördelning av makt och resurser. Vidare kan Nussbaum betraktas som en framträdande modern förespråkare av liberalfeminism. I sin bok *Sex and Social Justice* (1999) argumenterar hon för att jämlikhet bör grundas på principen om ömsesidighet och respekt mellan parterna. En verkligt liberal samhällsordning bör således tillhandahålla lika möjligheter för kvinnor att följa sina mål och ambitioner. Hon betonar även vikten av att motverka könsstereotyper och sexistiska attityder som inskränker kvinnors frihet och självbestämmande (Nussbaum 1999, ss. 5, 10–11).

Liberalfeministisk syn på prostitution

Enligt den liberalfeministiska huvudprincipen har kvinnor rätt att själva bestämma över sin kropp och sexualitet, inklusive att sälja sex om de så önskar. Enligt många liberalfeminister är det möjligt för kvinnor att befria sig från den sexuella dominans som män utövar genom att sälja sex och därigenom ta kontroll över sin sexualitet (Nichols 2016, ss. 25–26). Inom ramen för liberalfeminismen identifierar Anderson (2002, ss. 756–

⁵ Liberalism är en politisk ideologi som grundar sig på individens frihet och rättigheter. Inom liberalismen betonas det individuella frihetsbegreppet, där varje människa anses ha rätt till frihet och självbestämmande inom lagens gränser (Dworkin 1984, ss. 60–61).

757) tre viktiga faktorer som bidrar till synen på prostitution. Den första faktorn betonar att personer som säljer sex alltid upplever någon form av nytta, vanligtvis i form av ekonomisk vinning. Därmed skulle en eventuell lagstiftning som förbjuder prostitution förvärra den ekonomiska situationen för de som säljer sex. Den andra faktorn framhåller att prostitution kan anta olika former och karaktärer, vilket gör det svårt att generalisera och enas om dess gemensamma negativa konsekvenser. Slutligen understryker Anderson (2002, s. 757) att förbud mot prostitution är svårt att verkställa så länge det inte finns konkreta bevis för dess bidragande faktorer till kvinnoförtryck. Det liberalfeministiska perspektivet förordar följaktligen att prostitution bör betraktas som ett legitimt yrke för de som väljer att sälja sex frivilligt.

För- och nackdelar med valda teorier

Både neutraliseringstekniker och feministisk teori har unika fördelar och utmaningar inom sina respektive områden. Neutraliseringstekniker ger insikt i de psykologiska processerna bakom avvikande beteende och kan således bidra till brottsförebyggande åtgärder. Å andra sidan kan teorin begränsas av sin bristande analys av strukturella faktorer, inklusive socioekonomiska ojämlikheter, tillgång till utbildning och arbete samt sociala stödssystem. Feministisk teori erbjuder en djupgående förståelse för maktrelationer och könsmaktsordningar, vilket kan bidra till att synliggöra och bekämpa ojämlikhet och diskriminering. Nackdelen är däremot att teorin kan vara mindre inkluderande när det gäller andra aspekter, såsom etnicitet, kultur och klass. Därtill är feminismens olika rörelser, inklusive radikalfeminism och liberalfeminism, inte några homogena rörelser. Snarare finns det många olika perspektiv och variationer inom rörelserna, vilket kan leda till interna konflikter och brist på enighet.

Metod

I detta avsnitt presenteras studiens tillvägagångssätt, där resonemang förs kring metodval, urval, studiens bortfall, studiens reliabilitet och validitet, etiska överväganden och hur materialet har analyserats. För studien användes en kvantitativ metod där data samlades

in genom en webbaserad enkät. Enkäten riktade sig mot universitetsstudenter i Nederländerna och Sverige, alla vilka var över 18 år. Då studien undersökte hur attityder gentemot prostitution ser ut snarare än att försöka förstå varför respondenterna resonerar på det sättet, lämpade sig en kvantitativ metod bäst (Troost & Hultåker 2016, s. 23).

Enkät

Enkäten bestod av 29 frågor, vilka delades upp i fyra moduler. Dessa moduler var: bakgrundsinformation, attityd gentemot prostitution, attityd gentemot prostitution utifrån en situationell kontext, och slutligen en kort modul om jämställdhet. Totalt samlades 594 enkätsvar in, varav 535 var från studenter i Sverige och 59 var från studenter i Nederländerna. Tidigt noterades att det var väldigt hög svarsfrekvens hos de svenska studenterna, då det inom en veckas tid kom in över 500 svar. Däremot var det betydligt svårare att få svar från de nederländska studenterna, vilket gjorde att vi var tvungna att skicka ut enkäten till fler lärosäten än i Sverige. Totalt besvarades enkäten av studenter vid 12 olika lärosäten i Nederländerna, och två olika lärosäten i Sverige.

Vid formuleringen av enkätens frågor lades särskilt fokus på att försöka undvika ledande frågor samt att inte använda ord som har en negativ konnotation. En studie av Hansen & Johansson (2023) visade att ordet ”prostitution” kan betraktas som ett negativt laddat ord. Därav valdes att i enkäten använda oss av ordet ”sexarbetare” i stället för ”prostituerade”. Dessutom kan ordet prostitution innebära en definitionsfråga, gränsen för när man är prostituerad kan dras olika utefter person. För att undvika denna osäkerhet användes orden sexköp, sexsäljare och sexarbetare uteslutande i enkäten. För studien används däremot ordet prostitution, eftersom det är ett omfattande begrepp som inkluderar olika aspekter av fenomenet.

För att undvika ett stort bortfall användes inga öppna frågor, utöver frågan om ålder där ett fritextfält användes. Detta för att individen då kan ange sitt födelseår, och därav undviker man eventuell osäkerhet som respondenten kan uppleva om man exempelvis precis fyllt år eller ska fylla år (Troost & Hultåker 2016, s. 68). Formuläret hölls så kort som det var möjligt, för att undvika respondenttrötthet, samtidigt som alla nödvändiga

variabler inkluderades (Eliasson 2018, s. 38). Därtill var det av större intresse för studien att ta reda på hur vanligt förekommande en viss åsikt var, snarare än att få mer information om det enskilda fallet, vilket gjorde slutna frågor mer lämpliga (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 27). Majoriteten av responsskalorna var på en fyrgradig likertskala, detta i syfte att eliminera ett neutralt alternativ. För de frågor som kunde uppfattas som känsliga användes i stället en femgradig likertskala för att tillåta ett neutralt alternativ. Övriga frågor var så kallade sakfrågor, för dessa användes uttömmande svarsalternativ som var anpassade utefter frågan, exempelvis könsfrågan där alternativen var: man, kvinna eller annat.

Metodkritik

En webbenkät som metod har fördelar som kostnadseffektivitet och tidsbesparing för respondenten. Enkäten möjliggör enkel datainsamling och bearbetning, dessutom lämpade sig en webbenkät särskilt i denna studie där respondenterna befann sig i två olika länder. Enkätens standardiserade frågor gjorde det möjligt att jämföra svarsfrekvenser, samtidigt som intervjuareffekten minskades. Dessutom kan anonymiteten, som kan garanteras i enkäter, ha bidragit till att respondenterna besvarade även mer känsliga frågor mer sanningsenligt (Eljertsson 2019, ss. 15–16).

Det finns även nackdelar med denna metod. Följdfrågor kan inte ställas och viktiga aspekter som forskaren själv inte reflekterat över kan gå förlorade. En för lång enkät kan leda till respondenttrötthet och minskad svarsfrekvens. Det finns också begränsningar för vissa samhällsgrupper som har svårigheter med teknik eller läsning, även språkbarriärer kan påverka deltagandet och begränsa studiens mångfald (Eljertsson 2019, s. 16). I denna studie valde att skicka ut enkäten på nederländska och svenska. Tyvärr innebar detta att de som inte behärskar något av dessa språk inte kunde delta i studien. Detta kan naturligtvis medföra att intressanta aspekter eller orsaker bakom attityderna inte belyses.

Urval

Populationen för denna studie var alla studenter vid högskolor och universitet i Sverige och Nederländerna. När urvalet av populationen gjordes eftersträvades representativitet

och slumpmässighet, däremot var det inte uppnåeligt utefter vår population. Således gjordes i stället ett bekvämlighetsurval. Samtliga högskolor och universitet kontaktades i de båda länderna, vilket resulterade i att totalt 103 lärosäten kontaktades. De allra flesta av dessa tackade nej till att dela ut enkäten på grund av frekvensen av denna typ av förfrågningar från studenter. Enkäten skickades följaktligen ut till två lärosäten i Sverige, varav den ena tillät enkäten att distribueras genom en publikation på skolans lärplattform och den andra genom att e-post skickades ut till samtliga studenter vid lärosätet. I Nederländerna publicerades enkäten initialt i två officiella Facebookgrupper för två olika universitet, där det totala antalet medlemmar uppgår till ungefär 30 000 människor. Trots detta var svarsfrekvensen väldigt låg och vi bestämde oss för att skicka ut enkäten till flera lärosäten, där docenter och studenter hjälpte till att dela ut enkäten klassvis. Studiens respondenter är därför de studenter som frivilligt valde att besvara enkäten.

För att urvalet skulle kunna ses som representativt hade det behövts att alla elever vid de olika ländernas lärosäten skulle ha haft lika stor sannolikhet att delta i studien (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 65). Denna undersökning kan därför inte anses vara representativ utan resultatet bör betraktas som isolerat. Detta är däremot inget som utgör ett problem för studiens syfte och hypoteser, då urvalet är relevant för att kunna besvara dessa.

Bortfall

På grund av hur enkäten distribuerades är det omöjligt att veta hur stort det externa bortfallet är. Det bortfall som däremot är relevant att lyfta är studiens interna bortfall.

Bortfall kan påverka studiens representativitet och hur slumpmässigt urvalet blir, däremot utgör detta i normalfallet inga problem så länge bortfallet är litet, under ungefär 10 % (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 74). För denna studie påbörjade totalt 594 personer enkäten, men bara 452 personer besvarade alla frågor. Detta ger ett bortfall på ungefär 24 %. Det interna bortfallet var därav relativt stort.

Bortfallsanalys

Fördelningen av bortfallet såg ut som följande: 78,9 % av bortfallet avslutade enkäten under, eller efter, de demografiska frågorna, men avbröt därefter enkäten. 15,5 % av bortfallet valde att avsluta enkäten under, eller efter, påståendena. Detta kan antingen bero på att man ansåg att de frågorna var för känsliga, alternativt kan det bero på att man inte längre upplevde att man hade tid att besvara enkäten. De sista 5,6 % av bortfallet avslutade enkäten under, eller efter, scenarierna. Detta beror troligen på att man antingen blev omotiverad till att fortsätta då texten till respektive fråga var något längre, alternativt kan det bero på att man kände igen sig själv eller någon annan i scenariot och därmed valde att avsluta enkäten.

Enkätens totala interna bortfall är relativt stort, men då 79,5 % av bortfallet inte besvarade mer än de demografiska frågorna bör detta inte utgöra ett problem för studiens pålitlighet. Detta särskilt då enkäten, trots det stora bortfallet, hade 452 respondenter som slutförde enkäten i sin helhet.

Reliabilitet och validitet

Studiens reliabilitet handlar om hur pålitlig studien är (Eliasson 2018, s. 14). I denna studie har samma företeelse mätts med flera olika frågor för att kunna få med företeelsens nyanser, och objektiviteten har behållits då samma sak har registrerats på samma sätt för alla respondenter. Ett exempel är de påståenden som vi anser mäter attityder, där det ställts flera frågor om ungefär samma sak, samt scenarierna som även de mäter attityder men utifrån olika kontextuella sammanhang. Dessutom formulerades frågorna vid utformningen av frågeformuläret på ett sådant sätt att de är lätta att svara på, vilket ökar enkätens precision. Frågorna var inte heller tidskänsliga, vilket innebär ens attityd gentemot prostitution inte ändras om man besvarar enkäten idag eller imorgon (Trost & Hultåker 2016, s. 62).

Studiens validitet avser i stället om studien mäter det den är avsedd att mäta (Trost & Hultåker 2016, s. 62). För att ge studien hög validitet etablerades studiens syfte och hypoteser i ett tidigt skede. Detta för att senare kunna ta fram ett frågeformulär med

utgångspunkt i det etablerade syftet, för att försäkra oss om att enkätens frågor var av relevans. Vid bearbetningen av enkäten har ett stort fokus lagts vid att se till att frågorna mäts med relevanta skalor och svarsalternativ till varje fråga, för att försäkra oss om att det resultat som enkäten producerar är relevant för studien. Enkäten har även testats av närstående för att säkerställa att inga oklarheter eller problem förekommit, gällande såväl frågeformuleringar som svarsalternativen.

Vidare operationaliserades begrepp på ett sådant sätt att begreppet var tillräckligt nära den teoretiska definitionen (Eliasson 2018, s. 17). Ett sådant exempel är operationaliseringen av neutraliseringstekniker. I enkäten användes fem frågor vilka kunde återkopplas till respektive neutraliseringsteknik. Med tanke på den begränsade möjligheten att inkludera samtliga aspekter av neutraliseringstekniker i en enskild fråga, fokuserades endast på kärnan i varje teknik. Den centrala aspekten i exempelvis tekniken ”förnekande av skada” är att individen förnekar att dennes handlingar orsakar skada eller lidande för andra människor. När denna teknik appliceras på fenomenet prostitution kan den tillämpas genom påståendet att det är acceptabelt att köpa sex om man anser att den som säljer sex inte lider av det. Genom att operationalisera frågorna på detta vis hölls frågorna tillräckligt nära den teoretiska utgångspunkten (i bilaga 1 framgår hur samtliga frågor operationaliserades).

Etiska överväganden

Vid enkätens utformning har hänsyn tagits till de etiska riktlinjerna (1) informantens rätt till självbestämmande och autonomi, (2) forskarens skyldighet att respektera informantens privatliv och (3) forskarens ansvar när det gäller att undvika skada (Johannessen, Tufte & Christoffersen 2019, s. 76). I enkätens missivbrev informerades respondenten om dess möjlighet att närsomhelst avbryta sitt deltagande och respondenten fick även information om vad enkätens resultat kommer att användas till. I missivbrevet framgick dessutom att respondenten förblir anonym samt vem som hade tillgång till det insamlade materialet. Innan enkäten kunde påbörjas behövde respondenten ge sitt samtycke till att dennes svar registreras och analyseras som material för studien. Ingen etisk prövning behövde genomföras då inga frågor går att koppla direkt till den

individuella respondenterna och inga känsliga frågor om respondentens privatliv ställdes. Exempelvis valdes att inte ställa några frågor rörande huruvida respondenten själv tidigare har köpt sex eller inte, då dessa frågor kan upplevas som känsliga. I stället ställdes enbart hypotetiska frågor om hur man ser på prostitution som fenomen.

Enkäten utformades på ett sådant sätt att alla frågor krävde ett svar, i syfte att undvika bortfall på grund av att någon missat en fråga eller dylikt. Möjligheten att tvinga fram ett svar för att kunna gå vidare med enkäten är något som är en stor fördel med att använda sig av en webbaserad enkät (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 77). Däremot var vi medvetna om att frågorna kan anses vara känsliga eller av sådan karaktär att man inte gärna vill besvara frågan. Vid frågor som kan anses vara av mer känslig karaktär valdes därför att erbjuda ett neutralt svarsalternativ, så att den som inte kände sig bekväm med att besvara frågan, inte tvingades att ta ställning för att fortsätta fylla i enkäten. En risk med att tillåta neutrala svarsalternativ är dock att omotiverade respondenter kan välja ett neutralt alternativ för att undvika att behöva tänka eller reflektera kring frågan (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 54). För att undvika ett potentiellt stort internt bortfall har därför det neutrala svarsalternativet valts bort på de frågor där det alternativet inte nödvändigtvis har behövts. De respondenter som inte ville ta ställning till frågan hade i stället möjlighet att avsluta enkäten.

Analys av materialet

Initialt skapades två index över de frågor som mätte attityder; ett index för påståendena (fråga 5–16 i enkäten) och ett index för scenarierna (fråga 23–27 i enkäten). Detta i syfte att förenkla framställningen (se bilaga 1 för hur indexen skapades). För samtliga hypoteser var den beroende variabeln kvantitativ, i form av ett index på intervallskala. De oberoende variablerna var enligt följande: kön, land man studerar i och hur man ser på jämställdhet, vilka samtliga var kvalitativa. För samtliga hypoteser genomfördes ett t-test för att testa hypoteserna och se huruvida sambandet mellan variablerna var signifikant eller inte. Då samtliga hypoteser var ensidiga, har svaren för dessa avlästs under kolumnen för ensidiga hypoteser i t-testet.

H_1 och H_3 besvarades utifrån de svenska respondenternas resultat. Även de nederländska respondenternas resultat för dessa hypoteser presenteras, men endast i syfte att ge en inblick i hur fördelningen såg ut. Däremot gjordes inga jämförelser för dessa hypoteser, då skillnaden i gruppernas storlek var för stor för att kunna dra relevanta slutsatser. För H_2 har däremot ett stickprov om 10 % av svaren från de svenska respondenterna tagits, för att möjliggöra jämförelser mellan de olika länderna. Innan stickprovet togs fram kontrollerades att medelvärdena för stickprovet var snarlika mot de medelvärden som återfanns i hela gruppen. Detta gjordes genom att undersöka medelvärdena för fem av enkätens frågor, där såväl medelvärdet för stickprovet och medelvärdet för hela urvalsgruppen undersöktes. Medelvärdena för de båda grupperna var snarlika på samtliga fem kontrollfrågor och därav drogs slutsatsen att stickprovet är representativt för hela urvalsgruppen.

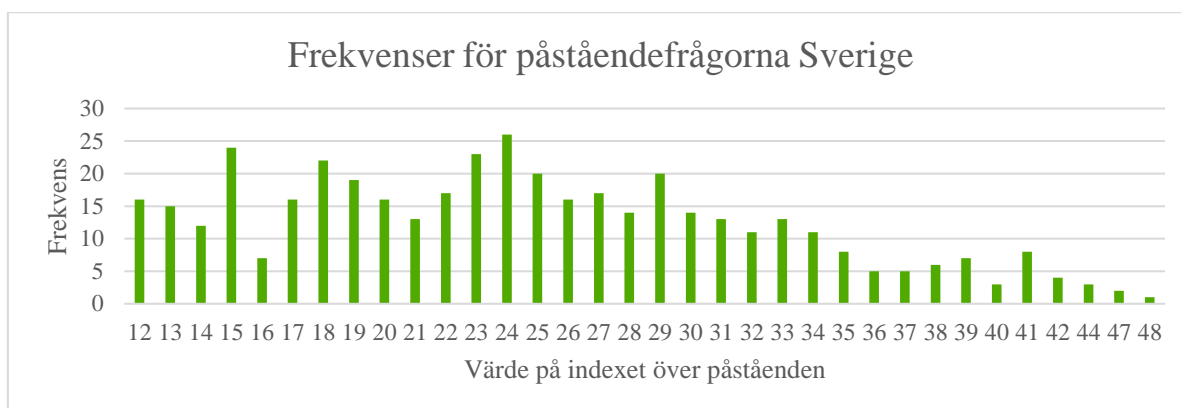
Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras studiens resultat av det insamlade datamaterialet. Initialt presenteras deskriptiv statistik över könsfördelning och frekvenser av svar för de huvudsakliga attitydfrågorna, i syfte att ge en överblick över resultatet. Därefter testas studiens hypoteser genom att undersöka huruvida det föreligger ett samband mellan de olika hypotesernas variabler. Flertalet av de samband som testades resulterade i ett signifikant samband på 1 %-nivån, vilket indikerar att det är mycket osannolikt att slumpen orsakar sambandet samt ger ett starkt stöd för att det fanns ett verkligt samband mellan variablerna.

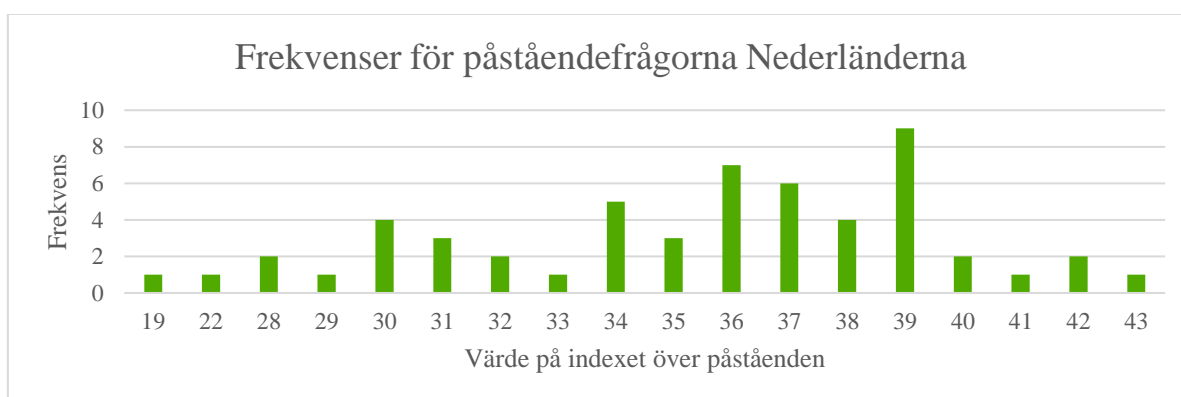
Tabell 1. Respondenternas könsfördelning.

	Sverige		Nederländerna	
Kvinna	373	62,8%	26	44,1%
Man	158	26,6%	33	55,9%
Annat	4	0,7%	0	0,0%
Tot.	535		59	

I tabell 1 visas könsfördelningen för svenska respektive nederländska respondenter. Fördelningen för nederländska respondenter var relativt jämn, medan fördelningen mellan svenska respondenter var betydligt mer snedfördelad.

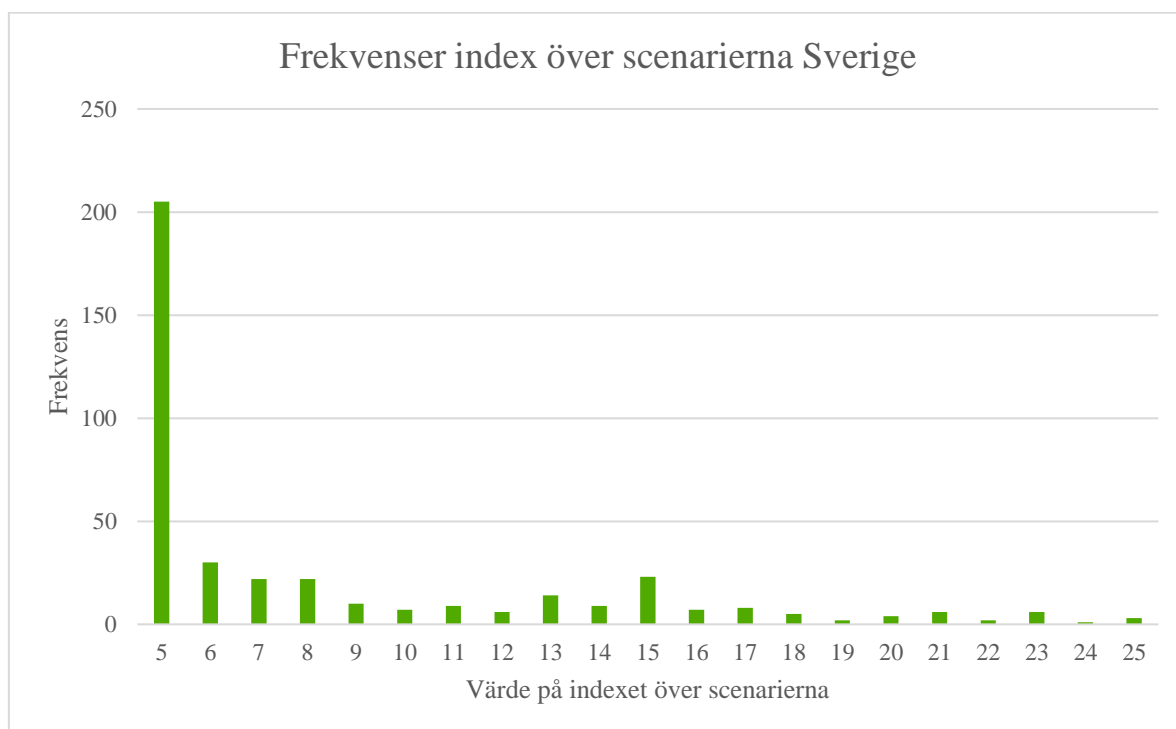
Figur 1. Diagrammet visar hur vanligt förekommande ett värde var på indexet för påståendena, bland svenska respondenter.

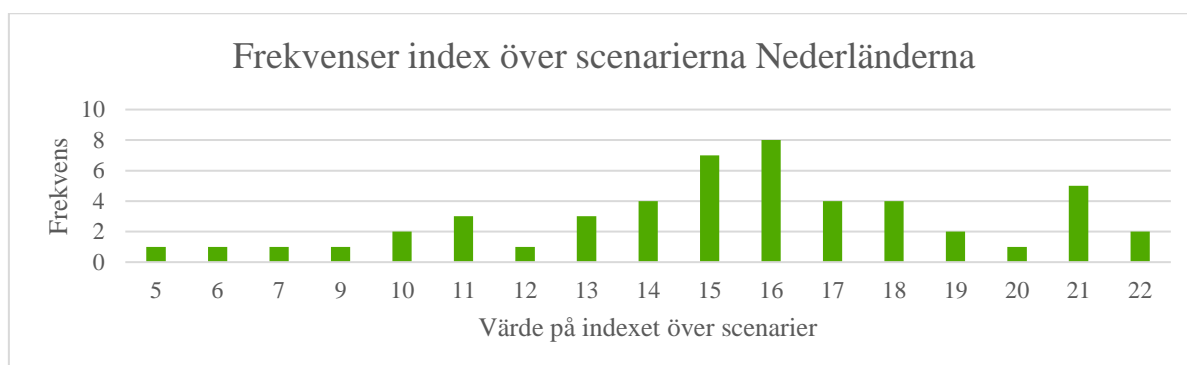
Figur 2. Diagrammet visar hur vanligt förekommande ett värde var på indexet för påståendena, för de nederländska respondenterna.

I syfte att ge en överblick över fördelningen av attityderna hos respondenterna i de båda länderna presenteras ovan diagram över hur vanligt förekommande en viss placering på indexet över påståendena var, i Sverige respektive Nederländerna (figur 1 respektive figur 2). Det minsta värdet som en respondent kunde få var 12, det vill säga att respondenten valt svarsalternativet ”håller inte alls med” på alla frågor. Det högsta en respondent kunde få var 48, det vill säga att respondenten valt ”håller helt med” på alla frågor. Värdet 12

innebär således en väldigt negativ attityd och värdet 48 innebär en positiv attityd gentemot prostitution. Utifrån diagrammen ovan kan avläsas att det var 16 svenska respondenter som tilldelades det minsta möjliga värdet, medan det minsta värdet som tilldelades en nederländsk respondent var 19. Det är däremot viktigt att notera att antalet nederländska svar var avsevärt färre än antalet svenska svar.

Figur 3. Diagrammet visar hur vanligt förekommande ett värde var på indexet för scenarierna bland svenska respondenter.

Figur 4. Diagrammet visar hur vanligt förekommande ett värde var på indexet för scenarierna bland nederländska respondenter.

I figur 3 och 4 presenteras hur respondenterna besvarat scenarierna utefter indexet. Här används stapeldiagram där minimumvärdet är 5 ("instämmer inte alls" på alla frågor) och maxvärdet är 25 ("instämmer helt" på alla frågor). Även här finns en tydlig skillnad i andelen svenskar respektive nederländare som tilldelats det minsta möjliga värdet, 5. Återigen poängteras att den nederländska gruppen är betydligt mindre än den svenska.

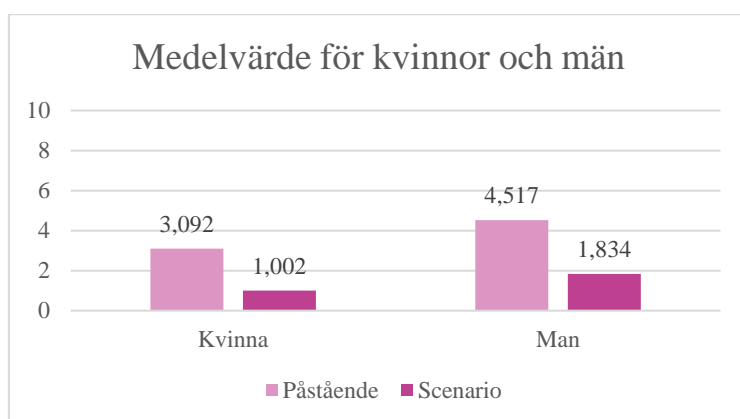
Av figur 1–4 framgår tydligt att de nederländska respondenterna hade en betydligt mer positiv attityd gentemot prostitution än de svenska, för såväl scenarierna som påståendena. Skillnaden var däremot som störst bland scenarierna.

Könsskillnader

Hypotesen om könsskillnader besvaras enbart utefter de svenska respondenternas resultat. För att undersöka sambandet mellan kön och ens attityd gentemot prostitution användes medelvärden för hur de olika könen besvarat indexet över påståendena (skala 12–48) samt scenarierna (skala 5–25). För indexet över påståendena låg medelvärdet för män på 28,26 medan medelvärdet för kvinnor låg på 23,13. För att testa sambandets signifikans genomfördes ett t-test (se bilaga 2). Utifrån Levenes test gick att avläsa att spridningen mellan de två variablerna inte var densamma, sannolikheten för att spridningen skulle vara densamma var $<0,001$. Medelvärdeskillnaden mellan variablerna var därav signifikant på 1 %-nivån. Konfidensintervallets övre gräns låg på 6,7 och den undre gränsen låg på 3,5. Eftersom värdet 0 inte förekom inom konfidensintervallet fanns ett statistiskt signifikant samband på 1 %-nivån mellan kön och ens attityd gentemot prostitution.

För scenarierna var medelvärdet för män 8,6 och för kvinnor var det 7,0. Vid ett t-test över scenarierna framgick av Levenes test att spridningen mellan de två variablerna inte var densamma, där sannolikheten för att variablerna skulle vara densamma var $<0,001$. Medelvärdeskillnaden mellan variablerna var signifikant på 1 %-nivån. Den övre gränsen för konfidensintervallet gick på 2,1 och den undre gränsen gick vid 1,1. Värdet 0 förekom inte inom konfidensintervallet och det förelåg därav ett statistiskt signifikant samband på 1 %-nivån, även här.

Skalorna konverterades för scenario-indexet och påstående-indexet så att de båda mättes på en skala från 0–10, vilket gjorde medelvärdena för de olika grupperna enklare att jämföra, se figur 5.

Figur 5. Diagrammet visar på kvinnor respektive mäns medelvärden på indexen över såväl påståendena som scenarierna.

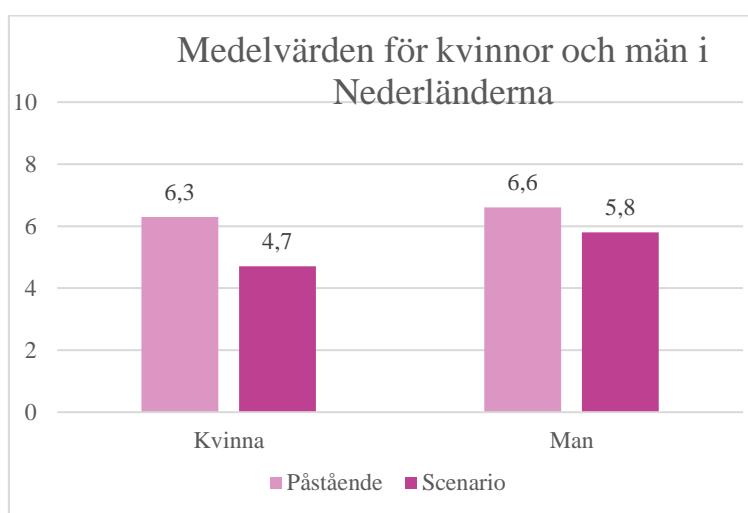
De allra flesta respondenter placerade sig nära mitten, där män hade en något mer positiv attityd. Utifrån figur 5 kan man tydligt se att svenska respondenter var mer negativa till prostitution när frågan sattes i en situationell kontext, ett mönster som återfanns hos båda könen.

Resultatet visar sammanfattningsvis att det finns ett statistiskt signifikant samband mellan kön och attityder gentemot prostitution. Detta innebär att kön var en viktig faktor som påverkade individernas attityder. Det finns därmed stöd för vår hypotes, att kvinnor är mer negativa till prostitution än män.

De nederländska respondenterna hade motsättningsvis en betydligt mer positiv attityd. För indexet över påståendena var medelvärdena för män respektive kvinnor 35,9 och 34,6. Även för denna grupp av respondenter placerade sig kvinnorna lägre än männen. Vid ett t-test för denna grupp framgick utifrån Levenes test att signifikansnivån för sambandet var 0,566. Då detta värde var större än 0,005 kan antas att spridningen var densamma. Dessutom inkluderades värdet 0 inom konfidensintervallet, vilket gick från -1,4 till 3,9. Inget signifikant samband fanns mellan variablerna kön och ens attityd gentemot prostitution på påståendena för denna grupp av respondenter.

Samma mönster återfanns däremot inte i de nederländska respondenternas svar på scenarierna. Medelvärdet för kvinnor var 14,3 och för män var det 16,7. Vid ett t-test visade Levenes test att signifikansen för sambandet var 0,159, vilket även det var större än 0,05. Av t-testet framgick att signifikansen för sambandet låg på 0,019. Konfidensintervallet gick från 0,13 till 4,6, där värdet 0 inte fanns inom intervallet. För indexet över scenarierna förelåg därav ett samband mellan kön och ens attityder gentemot prostitution, detta till skillnad från resultatet för indexet över påståenden.

Även dessa medelvärden har omräknats så att de mäts på en skala från 1–10. Detta redovisas i figur 6.

Figur 6. Skillnader i medelvärde på indexen för påstående och scenarierna utifrån kön hos nederländska respondenter.

Såväl kvinnor som män var mer negativa till prostitution när frågan sattes i en situationell kontext. Skillnaden i medelvärde mellan kvinnor och män var inte särskilt stor om man bara ser på medelvärdet för påståendena. Tittade man däremot på medelvärdet för scenarierna observerades en betydligt större skillnad, där kvinnor hade en mer negativ attityd gentemot prostitution än män. Sammanfattningsvis visade alltså resultatet för de nederländska respondenterna att det inte fanns något statistiskt signifikant samband mellan kön och attityd gentemot prostitution utifrån påståendena. Utifrån scenarierna var däremot kön, enligt det observerade datamaterialet, en faktor som påverkade nederländska respondenters attityd gentemot prostitution.

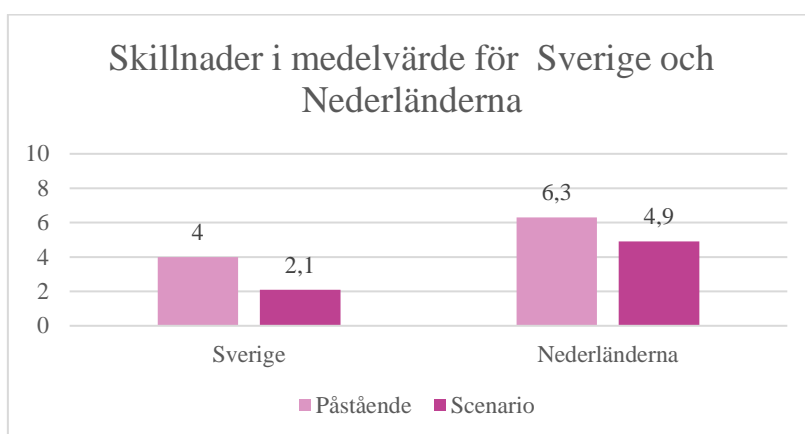
Jämförande av attityder hos nederländska och svenska respondenter

För att testa H_1 har de svenska och nederländska indexen slagits ihop till ett gemensamt index över påståendena (skala 12–48) respektive scenarierna (skala 5–25). För denna hypotes användes enbart ett stickprov om 10 % av de svenska svaren, i syfte att kunna dra relevanta jämförelser då det var betydligt fler svenska respondenter än nederländska. Resultatet prövades även med hela urvalsgruppens resultat (se bilaga 3), men då resultatet blev så pass lika oberoende av om stickprovet eller hela urvalsgruppen användes, valde vi att använda stickprovet för att kunna göra rimliga jämförelser.

Medelvärdet på indexet över påståendena för en svensk respondent låg på 26,4 och en nederländsk respondent fick, vid samma frågor, medelvärdet 35. Vid ett t-test för dessa variabler framgick utifrån Levenes test att spridningen mellan de två variablerna inte var densamma, sannolikheten för detta var $<0,001$. Medelvärdesskillnaden mellan variablerna var signifikant på 1 %-nivån. Den övre gränsen för konfidensintervallet gick vid -5,6 och den undre gränsen gick vid -11,4. Det fanns alltså ett negativt, signifikant samband på 1 %-nivån mellan vilket land man studerar i och ens attityd gentemot prostitution.

Om man i stället såg till hur samma respondenter placerade sig i indexet över scenarierna såg vi att skillnaden i medelvärdet för svenska respektive nederländska respondenter var 9,2 och 14,9. Därefter framgick av Levenes test att spridningen mellan variablerna inte var densamma, sannolikheten för detta var 0,003. Utifrån t-testet över variablerna framgick att medelvärdesskillnaden var signifikant på 1 %-nivån. Detta bekräftades av konfidensintervallet, då detta gick från -7,6 till -3,8. Värdet 0 var alltså inte inkluderat. Det fanns därav ett negativt signifikant samband mellan vilket land man studerar i och ens attityd gentemot prostitution, även när det gäller scenarierna.

I figur 7 har de medelvärden som presenterats omräknats så att alla värden återfinns på samma skala.

Figur 7. Diagrammet visar med hjälp av medelvärden hur svenska respektive nederländska respondenter besvarat påstående och scenarierna.

Utifrån diagrammet blir det tydligt att nederländska respondenter hade en betydligt mer positiv attityd gentemot prostitution i såväl scenarierna som påståendena.

Tabell 2. Redovisar hur respondenter i de olika länderna besvarat två scenarier.

	Det är legitimt för Michael att köpa sex i Nederländerna		Det är legitimt för Michael att köpa sex i Sverige	
	Sverige	Nederländerna	Sverige	Nederländerna
Instämmer inte alls	52,1%	6,5%	75,0%	47,8%
Instämmer delvis inte	10,4%	19,6%	12,5%	28,3%
Varken eller	18,8%	26,1%	10,4%	15,2%
Instämmer delvis	10,4%	37,0%	0,0%	6,5%
Instämmer helt	8,3%	10,9%	2,1%	2,2%

I tabell 2 redovisas de scenarion där de mest intressanta skillnaderna i respondenternas svar fanns, i kolumn 1 redovisas det scenario där minst antal svenskar valde svarsalternativet ”instämmer inte alls”, alltså det scenario där en ung kille köper sex i Nederländerna. De nederländska respondenterna var motsatsvis inte lika negativt inställda till sexköp som svenskarna var, undantaget för detta återspeglas i kolumn 2. När Michael köpte sex i Nederländerna var det endast 6,5 % av de nederländska respondenterna som ansåg att det inte var acceptabelt. När Michael däremot köpte sex i Sverige, där det är olagligt, ansåg i stället 47,8 % av de nederländska respondenterna att det inte var acceptabelt.

Av resultatet blir det tydligt att vilket land man studerar i påverkar ens attityd gentemot prostitution, då det fanns ett signifikant samband mellan dessa variabler. Det fanns därigenom även stöd för hypotesen, nederländska studenter är mer positiva till prostitution än svenska studenter. Detta samband kan vidare analyseras med hjälp av frågorna om hur respondenterna såg på olika neutraliseringstekniker, alltså olika sätt att rationalisera och rättfärdiga sina avvikelser från sociala normer.

Jämförande av neutraliseringstekniker hos svenska och nederländska respondenter

Vid framtagningen av resultatet för variablerna vilket land man studerar i och de olika neutraliseringsteknikerna har det svenska stickprovet använts, i syfte att kunna göra jämförelser mellan de svenska och nederländska respondenterna. I tabell 3 har fem olika korstabeller (respektive korstabell finns i bilaga 5) sammanslagits för att översiktligt presentera hur respondenter i de olika länderna besvarade frågorna om neutraliseringstekniker. I bilaga 1 framgår hur dessa frågor om neutraliseringstekniker återkopplas till teorin om neutraliseringstekniker.

Tabell 3. Redovisar hur respondenter i de olika länderna besvarat frågor om neutraliseringstekniker.

	Det är okej att köpa sex när man gör det för att alla andra i ens kompisgäng gör det		Det är okej att köpa sex eftersom det inte orsakar lidande för den som säljer sex.		Det är okej att köpa sex om den som säljer sex gör det frivilligt.	
	Sverige	Nederländerna	Sverige	Nederländerna	Sverige	Nederländerna
Stämmer inte alls	91,7%	34,8%	68,8%	6,5%	45,8%	4,3%
Stämmer mindre väl	2,1%	41,3%	25,0%	37,0%	18,8%	13,0%
Stämmer delvis	4,2%	23,9%	2,1%	41,3%	12,5%	39,1%
Stämmer helt	2,1%	0,0%	4,2%	15,2%	22,9%	43,5%
	De som kritiserar sexköp förstår inte sexarbetarens situation		Om min vänskapskrets tycker att det är okej att köpa sex, tycker jag också det.			
	Sverige	Nederländerna	Sverige	Nederländerna		
Stämmer inte alls	37,5%	4,3%	89,6%	47,8%		
Stämmer mindre väl	29,2%	45,7%	6,3%	32,6%		
Stämmer delvis	18,8%	47,8%	2,1%	17,4%		
Stämmer helt	14,6%	2,2%	2,1%	2,2%		

Av tabell 3 går att avläsa att de svenska respondenterna var som mest negativa till neutraliseringsteknikerna som redovisas i tabellens kolumn 1 och kolumn 5⁶, där en majoritet av de svenska respondenterna valt alternativet ”stämmer inte alls”. De nederländska respondenterna var som mest negativa till samma neutraliseringstekniker, men inte i samma grad som de svenska respondenterna. Den neutraliseringsteknik som både svenskar och nederländare ansåg vara mest acceptabel var den teknik som redovisas i kolumn 3, det är okej att köpa sex om den som säljer sex gör det frivilligt.

För att testa sambandet mellan dessa variabler användes ett chi²-test (se bilaga 5). För samtliga tekniker fanns ett signifikant samband på 1 %-nivån mellan vilket land man studerar i och hur acceptabla man finner olika neutraliseringstekniker. Vilket land man studerar i påverkade inte bara hur man såg på prostitution, utan även hur man använde neutraliseringstekniker som rättfärdigar sexköp.

Relationen mellan jämställdhet och prostitution

H₃ besvaras enbart utifrån de svenska respondenternas resultat. Detta beror på den betydande obalansen i antalet respondenter bland den svenska och den nederländska urvalsgruppen. Hypotesen testades genom ett t-test över frågan ”Tycker du att kvinnor och män ska ha samma rättigheter” samt indexet över påståendena (skala 12–48). Levenes test visade att signifikansen för sambandet var 0,443. För att sambandet ska vara signifikant behöver detta värde vara mindre än 0,05. I och med att det uppmätta signifikansvärdet i Levenes test översteg 0,05, innebär det att variansen kan antas vara densamma hos de respondenter som var för, respektive emot, prostitution. Signifikansen för t-testet var 0,478. Det förelåg alltså inget statistiskt signifikant samband hos de svenska respondenterna mellan att vara för jämställdhet och emot prostitution. Det fanns således inte heller stöd för vår hypotes.

⁶ Kolumn 1 hänvisar till ”Det är okej att köpa sex när man gör det för att alla andra i ens kompisgäng gör det” och Kolumn 5 hänvisar till ”Om min vänskapskrets tycker att det är okej att köpa sex, tycker jag också det”.

Även för de nederländska respondenterna gjordes ett t-test över samma variabler, enbart i redovisningssyfte. För denna grupp av respondenter gav Levenes test ett signifikansvärde på 0,718. Även här kunde antas att spridningen var densamma mellan de som var för respektive emot jämställdhet. Vidare gavs ett signifikansvärde för t-testet på 0,837, inte heller för denna grupp förelåg ett signifikant samband mellan jämställdhet och ens attityd gentemot prostitution.

Diskussion

I detta avsnitt presenteras en resultatdiskussion, i vilken resultatet diskuteras utifrån de teoretiska kopplingarna, samt en metoddiskussion, i vilken studiens tillvägagångssätt diskuteras och vad som hade kunnat göras annorlunda.

Resultatdiskussion

I denna studie har syftet varit att undersöka människors attityder gentemot prostitution och att jämföra dessa attityder mellan studenter vid flera lärosäten i Sverige och Nederländerna. Tre olika hypoteser har undersökts och testats, (H₁) Kvinnliga studenter har en mer negativ attityd gentemot prostitution än manliga studenter; (H₂) Studenter i Nederländerna har en mer positiv attityd gentemot prostitution än studenter i Sverige; och (H₃) Studenter som är för jämställdhet är emot prostitution. Innan hypoteserna diskuteras närmre är det värt att nämna den könsskillnad som sågs i deltagandet bland de svenska respondenterna, där det var en signifikant överrepresentation av kvinnliga deltagare jämfört med manliga deltagare. Detta kan ha påverkat våra resultat och förtjänar således att diskuteras. En möjlig förklaring till denna könsskillnad i deltagande är att ämnet prostitution kan vara mer intressant och relevant för kvinnor på grund av deras personliga erfarenheter, feministiska perspektiv eller engagemang för jämställdhetsfrågor. Det kan ha gjort dem mer villiga att delta i studien och uttrycka sina åsikter. En alternativ förklaring är att män som potentiellt har köpt sex eller som har funderat på att göra det kan ha känt sig obekväma med att besvara enkäten och av den anledningen avstått från att delta. Å andra sidan var snedfördelningen inte densamma för de nederländska respondenterna, där var det i stället 55,9 % män och 44,1 % kvinnor som deltog. Denna

skillnad i könsfördelning mellan länderna kan bero på flera faktorer, inklusive skillnader i kulturella och samhälleliga normer kring prostitution. Även tillvägagångssättet för att nå ut till deltagarna kan ha spelat en roll, där olika kanaler kan ha nått olika kön i varierande utsträckning.

Angående studiens **första hypotes (H₁)**, ”Kvinnliga studenter har en mer negativ attityd gentemot prostitution än manliga studenter”, stämde vårt resultat överens med tidigare forskning som har funnit att kön är en betydelsefull faktor för att förklara individuella attityder gentemot prostitution (Basow & Campanile 1990; Escot et al. 2021; Hansen & Johansson 2022; Räsänen & Wilska 2007). De svenska manliga respondenterna i härvarande studie visade överlag en något mer positiv attityd. Å andra sidan tenderade de svenska kvinnliga respondenterna att ha en mer negativ attityd. Inom det radikalfeministiska perspektivet ses kvinnors förtryck som ett strukturellt problem (Millett 2000, ss. 42–46), där prostitution som fenomen anses vara skadligt för alla kvinnor, inte bara de som är direkt involverade i det (Jaggar 1997, ss. 12–14). En möjlig tolkning av resultatet är att de svenska kvinnliga respondenterna i högre grad känner en solidaritet med andra kvinnor och ser prostitution som en form av maktutövning och underordning, snarare än ett fritt val. Denna förståelse kan få dem att identifiera sig med offerrollen och se sig själva som potentiella offer för sexhandeln, vilket i sin tur kan leda till en mer negativ attityd gentemot fenomenet. Inom ramen för liberalfeminismen betonas i stället kvinnors rätt att sälja sex om de så önskar (Nichols 2016, ss. 25–26) och prostitution betraktas därför som ett legitimt yrkesval (Anderson 2002, s. 757). Det är möjligt att de manliga respondenterna i större utsträckning har detta synsätt och därav ser prostitution som ett legitimt sätt för kvinnor att tjäna pengar på, samt för att uttrycka sin sexualitet. En eventuell förklaring till detta är att prostitution oftare riktar sig till en manlig målgrupp (Hansen & Johansson 2022, s. 101). Samtidigt framhäver det liberalfeministiska perspektivet att prostitution ofta är förknippat med ekonomiska svårigheter och bristande alternativ för kvinnor (Anderson 2002, ss. 756–757). Utifrån denna aspekt är det möjligt att de svenska kvinnliga respondenterna är mer benägna att se prostitution som ett symptom på ojämlikhet och socioekonomiska problem, och därmed är de mer negativa till dess existens.

Detta mönster återfanns även delvis i nederländarnas svar, där det fanns ett samband mellan scenarierna och kön, om än något svagare än det som observerades i Sverige. För påståendena observerades däremot inget samband. Detta är intressant och kan antyda att det finns kulturella och samhällsliga skillnader mellan länder när det gäller attityder gentemot prostitution, vilket även går i linje med vårt resultat som bekräftade den **andra hypotesen (H₂)**, ”Nederländska studenter är mer positiva till prostitution än svenska studenter”. Detta resultat stödjer tidigare studier som har visat att lagstiftning och reglering av prostitution kan påverka attityder (Immordino & Russo 2015; Jonsson & Jakobsson 2017; Kotsadam & Jakobsson 2014; Kotsadam och Jakobsson 2017), och det är möjligt att dessa skillnader kan ha bidragit till att kön inte var en signifikant faktor bland de nederländska respondenterna. Till exempel visade Kotsadam och Jakobssons (2017) studie från 2017 att Nederländerna var betydligt mer accepterande när det gällde sexköp jämfört med Sverige, vilket överensstämmer med vårt resultat.

Ur ett neutraliseringsteoretiskt perspektiv kan man tolka att de svenska respondenternas mer negativa attityder gentemot prostitution och mindre användning av neutraliseringstekniker kan vara en reflektion av det svenska samhällets starka normativa ställningstagande mot prostitution. Det kan vara en indikation på att dessa tekniker inte är lika socialt accepterade eller normaliserade i Sverige som de kan vara i Nederländerna. I en studie från 2015 drog Immordino och Russo (2015, ss. 221-222) slutsatsen att när prostitution är lagligt tenderar individer i högre utsträckning att rättfärdiga det jämfört med när det är förbjudet. Dessa skillnader kan delvis förklaras genom användningen av Sykes och Matzas neutraliseringstekniker (1957). Genom att analysera resultatet kan vi identifiera hur neutraliseringstekniker kan vara närvarande i respondenternas resonemang och åsikter om prostitution. I Sverige visar resultatet att majoriteten av respondenterna är negativa till sexköp, även om det sker frivilligt från säljarens sida. Denna inställning kan vara en produkt av den svenska synen på prostitution, som verkar luta åt ett radikalfeministiskt sätt att betrakta fenomenet. Inom den radikalfeministiska diskursen betonas de skadliga konsekvenserna av prostitution och därmed behovet av att bekämpa och avskaffa det (Jaggar 1997, ss. 12–14; Thusi 2018, s. 194). Resultatet i härvarande studie tyder på att de svenska respondenterna erkänner de skadliga konsekvenserna som

det kan medföra, även om personen säljer sex frivilligt. I Nederländerna är attityderna något mer blandade, vilket kan bero på landets mer liberala syn på prostitution. Liberalfeminismen betonar sexarbetarnas autonomi och rättigheter att sälja sex frivilligt (Anderson 2002, ss. 756–757; Nichols 2016, ss. 25–26). Nederländernas legalisering och reglering kan ha normaliserat sexindustrin och ökat acceptansen för prostitution. Dessa attityder återspeglas i de nederländska respondenternas svar, där en betydande andel anser att sexköp inte orsakar skada för den som säljer sex. Här synliggörs hur neutraliseringstekniker som förnekande av skada och fördömning av fördömda kan komma till uttryck. Genom att betona att prostitution är legaliserat och reglerat är det möjligt att de nederländska respondenterna rationaliserar och rättfärdigar sina åsikter genom att hävda att sexarbetares rättigheter och skydd i det reglerade systemet minskar risken för skada eller övergrepp.

En annan aspekt av neutraliseringsteknikerna är att betrakta staten som ett potentiellt offer (Sykes & Matza 1957, s. 668). Ur detta perspektiv kan de svenska respondenternas svar tolkas som att förbudet mot sexköp är en form av skydd för samhället och ett sätt att motverka människohandel och exploatering. När det gäller att åberopa en högre lojalitet till sin vänskapskrets visar resultatet också intressanta skillnader mellan Sverige och Nederländerna. Enligt Sykes och Matza (1957, s. 669) handlar åberopandet av en högre lojalitet till sin vänskapskrets om att motivera sina handlingar genom att prioritera och försvara sina vänners intressen över samhällets normer eller lagar. I Sverige verkar respondenterna ha en starkare betoning på att fördöma sexköp och betrakta det som moraliskt felaktigt, även om det sker inom deras vänskapskrets. Detta kan vara en följd av den svenska kulturen och normer som betonar jämställdhet (Arbetsmarknadsdepartementet 1998). Teorin om neutraliseringstekniker ger en ram för att förstå hur individer kan rationalisera eller rättfärdiga handlingar som annars betraktas som moraliskt felaktiga (Sykes & Matza 1957). I detta sammanhang kan neutraliseringstekniker som förnekar offrets skuld eller förminskar handlingens allvar vara mindre vanliga bland svenskarna. I Nederländerna verkar respondenterna vara mer öppna för att acceptera sexköp inom deras vänskapskrets, och det finns en tendens att förlita sig på lojalitet gentemot sina vänner för att rationalisera eller rättfärdiga

handlingen. Detta kan vara relaterat till en mer individualistisk syn på moral och betoningen av individuell autonomi inom liberalfeminismen (Bryson 1992, s. 32). Om man ser till scenarierna framgår det också tydligt att majoriteten av de svenska respondenterna anser att sexköp inte är acceptabelt i de flesta scenarier, oavsett kontext. I scenariot där Michael åker till Nederländerna för att köpa sex är det intressant att fler svenskar anser detta vara mer legitimt än när sexköpet sker i Sverige. I kontrast till detta är de nederländska respondenterna inte lika negativa som de svenska. Endast 6,5 % anser att det är oacceptabelt när Michael köper sex i Nederländerna. Däremot anser 47,8 % att det inte är acceptabelt när Michael köper sex i Sverige. Detta visar att lagstiftningen kan reflektera en samhällelig syn på prostitution och påverka människors uppfattningar om dess moraliska aspekter. Genom att legalisera eller kriminalisera prostitution kan man således signalera samhällets syn på dess moraliska status, vilket i sin tur kan påverka människors attityder.

I motsats till vårt resultat visade Hansen och Johanssons (2022, s. 100) studie från Danmark att majoriteten av respondenterna har en negativ attityd gentemot prostitution trots landets legalisering. Detta tyder på att det inte nödvändigtvis behöver finnas en direkt korrelation mellan lagligheten av prostitution och befolkningens attityder gentemot fenomenet. Samtidigt hade en större andel danskar enligt studien en mer tolerant attityd gentemot prostitution jämfört med andra skandinaviska länder, inklusive Sverige (ibid.), vilket skulle kunna vara en effekt av landets lagstiftning. Även om lagstiftning och reglering kan spela en roll i att forma attityder gentemot prostitution, kan det finnas andra faktorer som också är av betydande karaktär. Detta bekräftas av forskning som betonar betydelsen av demografiska egenskaper inklusive kön, ålder, utbildningsnivå och civilstatus (Basow & Campanile 1990; Cao & Maguire 2013; Cao & Stack 2010; Escot et al. 2021; Hansen & Johansson 2022; Jakobsson & Kotsadam 2009; May 1999, Räsänen & Wilska 2007).

Medan betydande skillnader i attityder gentemot prostitution observerats i tidigare hypoteser, är det intressant att notera att resultatet av vår studie inte visade något statistiskt signifikant samband mellan uppfattningen om jämställdhet och attityder gentemot prostitution. Det finns därför inte stöd för vår **tredje hypotes (H₃)**, "Studenter som är för

jämställdhet är emot prostitution", som baserades på tidigare forskning som har funnit en koppling mellan graden av tro på jämställdhet och negativa attityder gentemot prostitution (Cao & Stack 2010; Jakobsson & Kotsadam 2009, 2011; Jonsson & Jakobsson 2017). Vårt resultat kan således tyda på att attityder gentemot prostitution inte nödvändigtvis är starkt kopplade till uppfattningen om jämställdhet. Enligt Jonsson och Jakobssons (2017, s. 63) studie kan kopplingen mellan synen på jämställdhet och attityder gentemot prostitution variera beroende på ett lands lagstiftning kring fenomenet. I länder där köp av sexuella tjänster är olagligt är personer som värderar jämställdhet som viktigt mindre benägna att acceptera prostitution, medan personer som värderar jämställdhet som viktigt är mer accepterande i länder där det är lagligt. Forskning indikerar att attityder gentemot jämställdhet och prostitution kan vara starkt påverkade av det geografiska och kulturella sammanhang där individen är bosatt (Cao & Maguire 2013; Cao & Stack 2010; Chon 2015). Cao och Maguire (2013, ss. 200-202) menar att sambandet mellan jämställdhet och attityder gentemot prostitution vara komplext och påverkas av andra faktorer, såsom religiositet, tolerans och demografiska egenskaper. Förutom lagstiftning är det därför möjligt att även dessa faktorer har varit betydande för resultatets utfall.

Metoddiskussion

Vid analysen av materialet framkom att det var 0,7 % av de svenska respondenterna som hade valt svarsalternativet "annat" på könsfrågan. Det var enbart hälften av dessa respondenter som slutförde enkäten i sin helhet. Dessutom var det ingen av de nederländska respondenterna som hade valt svarsalternativet "annat" på samma fråga. Eftersom den gruppen var så pass liten, och det dessutom inte hade varit genomförbart att göra jämförelser mot den nederländska gruppen, valdes därför att exkludera dessa enkätsvar. Detta kan naturligtvis ha lett till att viss intressant information gått förlorad, samtidigt var det inte möjligt att använda sig av svaren när det var en så pass liten del av den totala andelen respondenter.

Något vi gärna hade gjort annorlunda är operationaliseringen av begreppet jämställdhet. För H₃ användes enbart en jämställdhetsfråga som variabel, i syfte att mäta hur man ställer sig till jämställdhet. Vid bearbetningen av materialet insåg vi att just denna fråga inte var

optimal att använda för detta ändamål, dels då det var en simpel fråga med ett ja/nej-svar, dels då jämställdhet är ett något mer nyanserat begrepp än enbart huruvida man anser att kvinnor och män ska ha lika rättigheter. Om vi i stället hade ställt ett antal frågor på likertskala hade fler dimensioner och variationer i respondenternas svar kunnat fångas in, vilket eventuellt hade kunnat resultera i ett annat resultat. Att vårt resultat visar på att det inte finns ett samband mellan synen på jämställdhet och synen på prostitution kan nämligen bero på att det enbart var nio personer av samtliga respondenter som valde svarsalternativet ”nej”. En möjlig förklaring till att H_3 inte överensstämmer med tidigare forskning kan således vara att vi i jämförelse har använt andra mätinstrument och analysmetoder för att bedöma jämställdhet.

Slutord

Resultaten av vår studie visar på en variation av åsikter kring prostitution; vissa svar indikerar att det finns de som betraktar prostitution som en form av arbete och självbestämmande, medan andra betonar de negativa konsekvenserna och utnyttjandet som ofta är förknippat med prostitution. Ett tydligt mönster som vi har identifierat är att lagstiftning och reglering av prostitution kan ha en tendens att påverka människors attityder gentemot det.

Vi vill understryka att det här är en komplex och kontroversiell fråga, där det inte finns en enkel lösning eller en universell sanning. Därför är det nödvändigt att fortsätta undersöka och diskutera ämnet för att kunna forma en mer nyanserad och välgrundad syn på prostitution och dess konsekvenser. Genom att ta hänsyn till de komplexa faktorer som påverkar prostitution kan vi sträva efter att skapa en mer rättvis samhällsdebatt kring ämnet.

Sammanfattningsvis finns det flera intressanta aspekter att utforska vidare inom ämnet. Som en utbredning av denna studie hade det exempelvis varit intressant att undersöka fler demografiska samband, såsom socioekonomisk status eller civilstånd. Ytterligare en aspekt som hade varit intressant att genomföra en studie på hade varit att undersöka om människors attityder förändras beroende på den prostituerades kön. Kanske skulle en

undersökning på detta ämne kunna bidra med en djupare förståelse för vad attityderna gentemot prostitution grundar sig i.

Det hade även varit intressant att undersöka fenomenet med en kvalitativ studie, även om detta skulle medföra flertalet svårigheter. En kvalitativ studie på ämnet skulle exempelvis kunna vara att undersöka prostituerades perspektiv på prostitution utefter lagstiftning, eller kanske till och med genomföra en komparativ studie mellan prostituerade och människor som någon gång köpt sex. Genom att undersöka prostitution kvalitativt kan man belysa andra intressanta aspekter som vi inte berört, vilket i förlängningen skulle bidra med en desto mer nyanserad studie.

Referenslista

Action Canada for Sexual Health & Rights (2015). *Call to action: Stand firm and protect the human rights of sex workers*. <https://www.actioncanadashr.org/news/2015-08-04-call-action-stand-firm-and-protect-human-rights-sex-workers> [2023-05-25]

Amnesty. (2015). *Policy on state obligations to respect, protect, and fulfil the human rights of sex workers (international board)* [pressmeddelande], 11 augusti. <https://www.amnestyusa.org/press-releases/policy-on-state-obligations-to-respect-protect-and-fulfil-the-human-rights-of-sex-workers-international-board/>

Anderson, S. A. (2002). Prostitution and sexual autonomy: Making sense of the prohibition of prostitution. *Ethics*, 112(4), ss. 748–780. doi:10.1086/339672.

Arbetsmarknadsdepartementet (1998). *Kvinnofrid* (Regeringens proposition 1997/98:55). Regeringskansliet.

Barmark, M. & Djurfeldt, G. (2020). *Statistisk verktygslåda 0 – att förstå och förändra världen med siffror*. 2 uppl., Studentlitteratur.

Basow, S. A. & Campanile, F. (1990). Attitudes toward prostitution as a function of attitudes toward feminism in college students: An exploratory study. *Psychology of Women Quarterly*, 14(1), ss. 135–141. doi:10.1111/j.1471-6402.1990.tb00009.x.

Beran, K. (2017). Revisiting the prostitution debate: Uniting liberal and radical feminism in pursuit of policy reform. *Minnesota Journal of Law & Inequality*, 30(1), ss. 19-56.

Brunskell-Evans, H. (2015). *Sorry Amnesty, decriminalizing sex work will not protect human rights*. The Conversation, 13 augusti. <https://theconversation.com/sorry-amnesty-decriminalising-sex-work-will-not-protect-human-rights-46096>

Bryson, V. (1992). *Feminist political theory: An introduction*. Macmillan Education.

Cambridge Dictionary. (u.å.). Resolution. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/resolution> [2023-05-23]

Cao, L. & Maguire, E. R. (2013). A test of the temperance hypothesis: Class, religiosity, and tolerance of prostitution. *Social Problems*, 60(2), ss. 188–205. doi:10.1525/sp.2013.11121.

Cao, L. & Stack, S. (2010). Exploring terra incognita: Family values and prostitution acceptance in China. *Journal of Criminal Justice*, 38(4), ss. 531–537. doi:10.1016/j.jcrimjus.2010.04.023.

Carvajal, D. (2015). Amnesty International votes for policy calling for decriminalization of prostitution. *The New York Times*, 11 augusti. <https://www.nytimes.com/2015/08/12/world/europe/amnesty-international-votes-for-policy-calling-for-decriminalization-of-prostitution.html>

Chon, D. S. (2015). Gender equality, liberalism and attitude toward prostitution: Variation in cross-national study. *Journal of family violence*, 30(7), ss. 827-838. doi:10.1007/s10896-015-9713-y.

Coalition Against Trafficking in Women. (u.å.). *Global declaration: Calling on Amnesty International to uphold human rights*. <https://catwinternational.org/wp-content/uploads/2019/10/Amnesty-Global-Declaration.pdf> [2023-05-23]

Daalder, A. L. (2007). *Prostitution in the Netherlands since the lifting of the brothel ban*. (NUR 820). Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum. https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/1196/ob249a-fulltext_tcm28-68261.pdf?sequence=2&isAllowed=y%2032,33

De Beauvoir, S. (1956). *The second sex*. J. Cape.

Dworkin, A. (1987). *Intercourse*. Free Press.

Dworkin, R. (1984). Liberalism. Sandel, M. (red.) *Liberalism and its Critics*. New York University Press.

Egidius, H. (u.å.). Attityd. *Psykologilexikon*. <https://www.psykologiguiden.se/psykologilexikon/?Lookup=attityd> [2023-05-08]

Eliasson, A. (2018). *Kvantitativ metod från början*. 4. uppl., Studentlitteratur.

Eljertsson, G. (2019). *Enkäten i praktiken – en handbok i enkätmetodik*. 4. uppl., Studentlitteratur

Escot, L., Belope-Nguema, S., Fernández-Cornejo, J. A., Del Pozo-Garzía, E., Castellanos-Serrano, C. & Cruz-Calderón, S. F. (2021). Can the legal framework for prostitution influence the acceptability of buying sex? *Journal of Experimental Criminology*, 18, ss. 885-909. doi:10.1007/s11292-021-09465-y.

Firestone, S. (1971). *The dialectic of sex*. Verso.

Folkhälsomyndigheten (2019). *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Sverige – Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/srhr2017-rapport?pub=60999#61119>

García, M. R., van Voss, L. H. & van Nederveen Meerkerk, E. (red). (2017). *Selling sex in the city: A global history of prostitution, 1600s-2000s*. Brill.

Giddens, A. & Sutton, P. (2014). *Sociologi*. 5. uppl. Studentlitteratur.

Global Alliance Against Traffic in Women (2015). *Gaatw-is comment: Amnesty International calls for the decriminalization of sex work*. <https://gaatw.org/resources/e-bulletin/819-gaatw-is-comment-amnesty-international-calls-for-the-decriminalisation-of-sex-work> [2023-05-25]

Global Network of Sex Work Projects. (2015). *Statement of support for Amnesty International*. https://www.nswp.org/sites/nswp.org/files/NSWP%20Statement%20of%20Support%20for%20Amnesty%20International%20-%20July%202015_0.pdf [2023-05-23]

Government of The Netherlands (u. å.) *Prostitution*. <https://www.government.nl/topics/prostitution> [2023-05-21]

Grimley, N. (2015). Amnesty International row: Should prostitution be decriminalized? *BBC*, 11 augusti. <https://www.bbc.com/news/world-33850749>

Hansen, M. A. & Johansson, I. (2022). Predicting attitudes towards transactional sex: The interactive relationship between gender and attitudes on sexual behaviour. *Sexuality Research and Social Policy*, 19, ss. 91–104. doi:10.1007/s13178-020-00527-w.

Hansen, M. A. & Johansson, I. (2023). Asking about “prostitution”, “sex work” and “transactional sex”: question wording and attitudes toward trading sexual services. *The Journal of Sex Research*, 60(1), ss. 153-164. doi:10.1080/00224499.2022.2130859.

Horvatovic, I. (2015). *Amnesty: Avkriminalisera prostitution*. Sveriges Television, 11 augusti. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/amnesty-avkriminalisera-prostitution>

Immordino, G. & Russo, F. F. (2015). Laws and stigma: The case of prostitution. *European Journal of Law and Economics*, 40(2), ss. 209-223. doi:10.1007/s10657-015-9491-2.

Jaggar, A. (1997). Contemporary western feminist perspectives on prostitution. *Asian Journal of Women's Studies*, 3(2), ss. 8–29. doi:10.1080/12259276.1997.11665794.

Jakobsson, N. & Kotsadam, A. (2009). *What explains attitudes toward prostitution?* Göteborgs universitet, Working Paper No. 349. https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/19728/gupea_2077_19728_4.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Jakobsson, N. & Kotsadam, A. (2011). Gender equity and prostitution: An investigation of attitudes in Norway and Sweden. *Feminist Economics*, 17(1), ss. 31–58. doi:10.1080/13545701.2010.541863.

Johannesen, A., Tufte, P. & Christoffersen, L. (2019) *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. 2 uppl., Liber

Jonsson, S. & Jakobsson, N. (2017). Is buying sex morally wrong? Comparing attitudes using individual-level data across eight western European countries. *Women's Studies International Forum*, 61, ss. 58–69. doi:10.1016/j.wsif.2016.12.007.

Jämställdhetsmyndigheten (2021). *Prostitution och människohandel* (Rapport 2021:23). <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/impbhoid/rapport-prostitution-och-manniskohandel-2021-23-pdf.pdf>

Jämställdhetsmyndigheten (2022). *Vad är jämställdhet?* <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/fakta-om-jamstalldhet/vad-ar-jamstalldhet> [2023-05-25]

Jämställdhetsmyndigheten (2023). *Prostitution och människohandel*. <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/prostitution-och-manniskohandel> [2023-05-08]

Kilvington, J., Day, S. & Ward, H. (2001). Prostitution policy in Europe: A time of change? *Feminist Review*, 67(1), ss. 78-93. doi:10.1080/01417780150514510.

Kohn, S. (2015). *Why Amnesty International must hold firm in its support for sex workers*. Open Society Foundations, 28 juli. <https://www.opensocietyfoundations.org/voices/why-amnesty-international-must-hold-firm-its-support-sex-workers> [2023-05-24]

Kotsadam, A. & Jakobsson, N. (2011). Do laws affect attitudes? An assessment of the Norwegian prostitution law using longitudinal data. *International Review of Law & Economics*, 31(2), ss. 103-115. doi:10.1016/j.irl.2011.03.001.

Kotsadam, A. & Jakobsson, N. (2014). Shame on you, John! Laws, stigmatization, and the demand for sex. *European Journal of Law and Economics*, 37, ss. 393-404. doi:10.1007/s10657-012-9339-y.

MacKinnon, C. A. (1989). *Toward a feminist theory of the state*. Harvard University Press.

- May, D. C. (1999). Tolerance of nonconformity and its effect on attitudes toward the legalization of prostitution: A multivariate analysis. *Deviant Behavior: An Interdisciplinary Journal*, 20, ss. 335–358. doi:10.1080/016396299266443.
- Mill, J. S. (1869). *The subjection of women*. Longmans, Green, Reader, and Dyer.
- Millett, K. (2000). *Sexual politics*. University of Illinois Press.
- Nichols, A. J. (2016). *Sex trafficking in the United States: Theory, research, policy, and practice*. Columbia University Press.
- Nussbaum, M. C. (1999). *Sex and social justice*. Oxford University Press.
- Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2015). *Sociologisk teori*. 2. uppl. Liber.
- Räsänen, P. & Wilska, T-A. (2007). Finish student attitudes toward commercialized sex. *Journal of Youth Studies*, 10(5), ss. 557–575. doi:10.1080/13676260701597243.
- Sekswerk (u. å.). *Rights and obligations*. <https://www.sekswerk.info/en/work/rights-and-obligations> [2023-05-21]
- SFS 1962:700. *Brottsbalk*. Justitiedepartementet L5.
- SFS 1998:408. *Sexköpslag*. Justitiedepartementet L5.
- Sykes, G. & Matza, D. (1957). Techniques of neutralization: A theory of delinquency. *American Sociological Review*. 22(6), ss. 664-670. doi:10.2307/2089195.
- Taylor, A. (2015). Sweden takes on Amnesty International in debate over legalizing prostitution. *The Washington Post*, 20 augusti. <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/08/20/sweden-takes-on-amnesty-international-in-debate-over-legalizing-prostitution/>
- The Lancet. (2015). *Keeping sex workers safe*. 386(9993), s. 504. doi:10.1016/S0140-6736(15)61460-X.

Thusi, I. (2018). Radical feminist harms on sex workers. *Lewis & Clark Law Review*, 22(1), ss. 185-229.

Trost, J. & Hultåker, O. (2016). *Enkätboken*. 5 uppl., Studentlitteratur.

Walby, S. (1990). *Theorizing patriarchy*. Basil Blackwell.

Wollstonecraft, M. (1792). *A vindication of the rights of woman*. J. Johnson.

Bilagor

Bilaga 1. Bearbetning av variabler

Vid framtagningen av påstående-indexet vändes fråga 10, 11, 14, 15, 16. Detta eftersom värdet 4 (stämmer helt) för dessa frågor indikerar en negativ syn på prostitution. Därav omkodades dessa 5 frågor till att värdet 4 indikerar en positiv syn på prostitution. Därefter togs indexet fram. För framtagningen av indexet över scenarierna behövdes inga variabler vändas, indexet togs fram direkt.

Vid jämförelser av medelvärden för scenario- respektive påståendeindexen har dessa medelvärden omkodats till en skala från 0–10, då värdena fanns på olika skalor. Scenarioindexets skala går från 5–25, och påståendeindexets skala går från 12–48. För påståendeindexet subtraherades först ”12” från skalan, så att den gick från 0–36. Därefter dividerades talet 36 med 3,6, vilket gör att skalan gick från 0–10. Samma process genomfördes med medelvärdena på denna skala ($(x-12)/3,6$).

För scenarioindexet subtraherades först 5, så att skalan gick från 0–20. Därefter dividerades talet 20 med 2, vilket gör att skalan gick från 0–10. Samma process genomfördes med medelvärdena på denna skala ($(x-5)/2$).

Nedan framgår hur respektive neutraliseringsteknik operationaliserats till en enkätfråga.

Förnekande av ansvar → Det är okej att köpa sex när man gör det för att alla andra i ens kompisgäng gör det

Förnekande av skada → Det är okej att köpa sex eftersom det inte orsakar lidande för den som säljer sex

Förnekande av offer → Det är okej att köpa sex om den som säljer sex gör det frivilligt

Fördömmande av fördömarna → De som kritiserar sexköp har ingen förståelse för sexarbetarens situation.

Åberopande av högre lojalitet → Om min vänskapskrets tycker att det är okej att köpa sex, tycker jag också det

Bilaga 2. Tabeller tillhörande hypotes 1

I nedanstående tabeller redovisas t-testet mellan variablerna kön och attityd gentemot prostitution, för de svenska respondenterna.

		Independent Samples Test				t-test for Equality of Means					
		Levene's Test for Equality of Variances				Significance		Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	One-Sided p	Two-Sided p			Lower	Upper
indexpåståendeSE	Equal variances assumed	11,940	<,001	6,257	423	<,001	<,001	5,12733	,81950	3,51654	6,73813
	Equal variances not assumed			5,718	193,577	<,001	<,001	5,12733	,89663	3,35891	6,89576

		Independent Samples Test				t-test for Equality of Means					
		Levene's Test for Equality of Variances				Significance		Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	One-Sided p	Two-Sided p			Lower	Upper
Scenarioindex	Equal variances assumed	20,543	<,001	6,253	411	<,001	<,001	1,66325	,26800	1,14037	2,18614
	Equal variances not assumed			5,457	171,121	<,001	<,001	1,66325	,30482	1,06156	2,26495

I nedanstående tabeller redovisas t-testet mellan variablerna kön och attityd gentemot prostitution, för de nederländska respondenterna.

		Independent Samples Test				t-test for Equality of Means					
		Levene's Test for Equality of Variances				Significance		Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	One-Sided p	Two-Sided p			Lower	Upper
indexpåståendeNL	Equal variances assumed	,334	,566	,954	53	,172	,344	1,22554	1,28478	-1,35139	3,80248
	Equal variances not assumed			,919	40,553	,182	,364	1,22554	1,33427	-1,46997	3,92105

		Independent Samples Test				t-test for Equality of Means					
		Levene's Test for Equality of Variances				Significance		Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	One-Sided p	Two-Sided p			Lower	Upper
indexscenarioNL	Equal variances assumed	2,050	,159	2,128	48	,019	,038	2,36946	1,11346	,13069	4,60823
	Equal variances not assumed			2,046	36,536	,024	,048	2,36946	1,15813	,02186	4,71705

Bilaga 3. Tabeller tillhörande hypotes 2

I nedanstående tabeller redovisas t-testet för variablerna vilket land man studerar i och ens attityd gentemot prostitution. För dessa variabler har de svenska och nederländska respondenternas svar på respektive index bildat ett gemensamt scenarioindex respektive påståendeindex. För prövningen av denna hypotes används enbart 10 % av de svenska respondenternas svar.

Group Statistics

Vilket land studerar du i?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
GEMindexpåstående	Sverige	51	26,4706	9,39437	1,31547
	Nederländerna	51	35,0000	4,74552	,66451

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Significance		Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
						One-Sided p	Two-Sided p			Lower	Upper
GEMindexpåstående	Equal variances assumed	22,761	<,001	-5,787	100	<,001	<,001	-8,52941	1,47378	-11,45336	-5,60546
	Equal variances not assumed			-5,787	73,957	<,001	<,001	-8,52941	1,47378	-11,46602	-5,59280

Group Statistics

Vilket land studerar du i?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
GEMindexscenario	Sverige	48	9,2708	5,29849	,76477
	Nederländerna	46	14,9783	3,91855	,57776

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Significance		Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
						One-Sided p	Two-Sided p			Lower	Upper
GEMindexscenario	Equal variances assumed	9,189	,003	-5,917	92	<,001	<,001	-5,70743	,96453	-7,62308	-3,79178
	Equal variances not assumed			-5,955	86,522	<,001	<,001	-5,70743	,95848	-7,61266	-3,80220

Även t-testet för hela urvalsgruppen redovisas i nedanstående tabeller. I dessa tabeller har alla svar från de svenska respondenterna använts, i stället för 10 % av respondenterna.

Group Statistics

Vilket land studerar du i?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
indexpåståendenSE	Sverige	431	24,7981	8,09787	,39006
	Nederländerna	51	35,0000	4,74552	,66451

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances				t-Test for Equality of Means				95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Significance		Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
						One-Sided p	Two-Sided p				
indepåståendenSE	Equal variances assumed	20,035	<,001	-8,814	480	<,001	<,001	-10,20186	1,15741	-12,47607	-7,92764
	Equal variances not assumed			-13,240	89,161	<,001	<,001	-10,20186	,77053	-11,73284	-8,67087

Bilaga 4. Tabeller tillhörande hypotes 3

I nedanstående tabeller redovisas t-testet för jämställdhetsvariabeln och attitydvariabeln, för de svenska respondenterna.

Group Statistics					
Tycker du att kvinnor och män ska ha samma rättigheter i samhället?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
indexpåståendeSE	Ja	393	24,2977	7,80636	,39378
	Nej	9	24,4444	8,67628	2,89209

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances				t-test for Equality of Means				95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Significance One-Sided p	Two-Sided p	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
indexpåståendeSE	Equal variances assumed	,590	,443	-,056	400	,478	,956	-,14673	2,63793	-5,33267	5,03921
	Equal variances not assumed			-,050	8,299	,481	,961	-,14673	2,91878	-6,83543	6,54196

I nedanstående tabeller redovisas t-testet för jämställdhetsvariabeln och attitydvariabeln, för de nederländska respondenterna.

Group Statistics					
Tycker du att kvinnor och män ska ha lika rättigheter?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
indexpåståendeNL	Ja	48	35,2292	4,86078	,70159
	Nej	2	34,5000	6,36396	4,50000

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances				t-test for Equality of Means				95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Significance One-Sided p	Two-Sided p	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
indexpåståendeNL	Equal variances assumed	,132	,718	,206	48	,419	,837	,72917	3,53397	-6,37635	7,83468
	Equal variances not assumed			,160	1,049	,449	,898	,72917	4,55436	-51,10559	52,56392

Bilaga 5: Korstabeller över neutraliseringstekniker

I nedanstående tabeller redovisas till vänster korstabellen över de fem olika neutraliseringsteknikerna och variabeln vilket land man studerar i. Till höger om dessa redovisas χ^2 -värdet för respektive korstabell och neutraliseringsteknik.

Crosstab			Vilket land studerar du i?		
			Sverige	Nederländerna	Total
Det är okej att köpa sex när man gör det för att alla andra i ens kompisgäng gör det.	Stämmer inte alls	Count	44	16	60
		% within Vilket land studerar du i?	91,7%	34,8%	63,8%
	Stämmer mindre väl	Count	1	19	20
		% within Vilket land studerar du i?	2,1%	41,3%	21,3%
	Stämmer delvis	Count	2	11	13
		% within Vilket land studerar du i?	4,2%	23,9%	13,8%
	Stämmer helt	Count	1	0	1
		% within Vilket land studerar du i?	2,1%	0,0%	1,1%
	Total	Count	48	46	94
		% within Vilket land studerar du i?	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	36,471 ^a	3	<,001
Likelihood Ratio	41,576	3	<,001
Linear-by-Linear Association	20,684	1	<,001
N of Valid Cases	94		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,49.

Crosstab			Vilket land studerar du i?		
			Sverige	Nederländerna	Total
Det är okej att köpa sex eftersom det inte orsakar lidande för den som säljer sex.	Stämmer inte alls	Count	33	3	36
		% within Vilket land studerar du i?	68,8%	6,5%	38,3%
	Stämmer mindre väl	Count	12	17	29
		% within Vilket land studerar du i?	25,0%	37,0%	30,9%
	Stämmer delvis	Count	1	19	20
		% within Vilket land studerar du i?	2,1%	41,3%	21,3%
	Stämmer helt	Count	2	7	9
		% within Vilket land studerar du i?	4,2%	15,2%	9,6%
	Total	Count	48	46	94
		% within Vilket land studerar du i?	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	44,818 ^a	3	<,001
Likelihood Ratio	52,805	3	<,001
Linear-by-Linear Association	36,263	1	<,001
N of Valid Cases	94		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,40.

Crosstab			Vilket land studerar du i?		
			Sverige	Nederländerna	Total
Det är okej att köpa sex om den som säljer sex gör det frivilligt.	Stämmer inte alls	Count	22	2	24
		% within Vilket land studerar du i?	45,8%	4,3%	25,5%
	Stämmer mindre väl	Count	9	6	15
		% within Vilket land studerar du i?	18,8%	13,0%	16,0%
	Stämmer delvis	Count	6	18	24
		% within Vilket land studerar du i?	12,5%	39,1%	25,5%
	Stämmer helt	Count	11	20	31
		% within Vilket land studerar du i?	22,9%	43,5%	33,0%
	Total	Count	48	46	94
		% within Vilket land studerar du i?	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	25,849 ^a	3	<,001
Likelihood Ratio	28,994	3	<,001
Linear-by-Linear Association	19,883	1	<,001
N of Valid Cases	94		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,34.

Crosstab

			Vilket land studerar du i?		Total
			Sverige	Nederländerna	
De som kritiserar sexköp förstår inte sexarbetarens situation.	Stämmer inte alls	Count	18	2	20
		% within Vilket land studerar du i?	37,5%	4,3%	21,3%
	Stämmer mindre väl	Count	14	21	35
		% within Vilket land studerar du i?	29,2%	45,7%	37,2%
	Stämmer delvis	Count	9	22	31
		% within Vilket land studerar du i?	18,8%	47,8%	33,0%
	Stämmer helt	Count	7	1	8
		% within Vilket land studerar du i?	14,6%	2,2%	8,5%
Total		Count	48	46	94
		% within Vilket land studerar du i?	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	24,120 ^a	3	<,001
Likelihood Ratio	26,775	3	<,001
Linear-by-Linear Association	4,063	1	,044
N of Valid Cases	94		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,91.

Crosstab

			Vilket land studerar du i?		Total
			Sverige	Nederländerna	
Om min vänskapskrets tycker att det är okej att köpa sex, tycker jag också det.	Stämmer inte alls	Count	43	22	65
		% within Vilket land studerar du i?	89,6%	47,8%	69,1%
	Stämmer mindre väl	Count	3	15	18
		% within Vilket land studerar du i?	6,3%	32,6%	19,1%
	Stämmer delvis	Count	1	8	9
		% within Vilket land studerar du i?	2,1%	17,4%	9,6%
	Stämmer helt	Count	1	1	2
		% within Vilket land studerar du i?	2,1%	2,2%	2,1%
Total		Count	48	46	94
		% within Vilket land studerar du i?	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	20,196 ^a	3	<,001
Likelihood Ratio	21,796	3	<,001
Linear-by-Linear Association	13,448	1	<,001
N of Valid Cases	94		

a. 4 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,98.

Bilaga 6: Missivbrev och enkät

Hej,

Vi är två studenter på Högskolan i Kristianstad som genomför en enkätstudie inom kriminologi och skulle uppskatta ditt deltagande. Vi hoppas att du kan ta en stund och svara på vår enkät och hjälpa oss att samla in värdefull information till vår C-uppsats.

Syftet med vår studie är att undersöka attityder gentemot sexköp i Sverige och Nederländerna, och om dessa attityder skiljer sig. Det är lagligt att köpa sex i Nederländerna, medan det är kriminaliserat i Sverige. Genom att jämföra dessa två länder hoppas vi kunna få en ökad förståelse för hur samhällskontexten påverkar attityder gentemot prostitution.

Vi vill betona att all information som du delar med oss kommer att behandlas konfidentiellt och anonymt. Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt och du kan avbryta när som helst om du känner dig obekvämt eller inte vill fortsätta.

Undersökningen tar cirka 10 minuter att genomföra och vi uppskattar verkligen din medverkan. Dina åsikter är viktiga för att hjälpa oss att förstå denna fråga bättre. Om du har några frågor eller funderingar är du välkommen att kontakta oss eller vår handledare för mer information.

För att delta behöver du vara student och över 18 år.

Tack på förhand för din tid och samarbete.

Vänliga hälsningar,

Olivia Sundberg (olivia.sundberg0009@stud.hkr.se) och Sofia Holm (sofia.holm0043@stud.hkr.se)

Ansvarig handledare: Miguel Inzunza (miguel.inzunza@hkr.se)

- Härmed samtycker jag till att delta i enkäten. Jag är student och är över 18 år.

Enkät

Demografiska frågor:

1. Är du... man/kvinna/annat?
2. Vilket år är du född? fri text
3. Vilket land studerar du i? Nederländerna/Sverige
4. Vad studerar du? Samhällsvetenskapliga studier, Naturvetenskapliga studier, Teknologiska studier, Juridik, annat.

Nedan presenteras tolv påståenden. Välj det svarsalternativ som stämmer bäst in med din egen åsikt i respektive påstående.

Påståenden: (stämmer inte alls, stämmer mindre väl, stämmer delvis, stämmer helt)

5. Sexarbetare borde ha samma rättigheter som andra yrkesgrupper.
6. Sexköp bör endast vara tillåtet om sexsäljare själva väljer det.
7. Sexköp bör endast ske under frivilliga omständigheter.
8. Att sälja sex kan vara ett sätt för kvinnor att ta kontroll över sin ekonomiska situation.
9. Att sälja sex är ett legitimt yrkesval för vuxna som själv valt det.
10. Sexköp leder till utnyttjande av kvinnor.
11. Att sälja sex kan aldrig bli ett jämställt yrkesval eftersom det ofta är kvinnor som säljer sex och män som köper.
12. Sexköp bör vara lagligt i alla länder.
13. Legalisering av sexköp minskar sexuellt utnyttjande.
14. Det finns ett samband mellan sexköp och människohandel.
15. Att köpa och sälja sex bryter mot moraliska normer.
16. Sexköp påverkar samhällets syn på sex negativt.

Nedan följer ytterligare några påståenden. Välj det svarsalternativ som stämmer bäst överens med din egen åsikt.

17. Det är okej att köpa sex när man gör det för att alla andra i ens kompisgäng gör det.
18. Det är okej att köpa sex eftersom det inte orsakar lidande för den som säljer sex.

19. Det är okej att köpa sex om den som säljer sex gör det frivilligt.
20. De som kritiserar sexköp har ingen förståelse för sexarbetarens situation.
21. Om min vänskapskrets tycker att det är okej att köpa sex, tycker jag också det.
22. Att köpa sex är en form av maktutövning.

Du kommer nu att få läsa några hypotetiska scenarion. I slutet av varje scenario ska du besvara huruvida du anser att personen i scenariot agerat legitimt utifrån omständigheterna.

Scenarion instämmer inte alls, instämmer delvis inte, varken eller, instämmer delvis, instämmer helt

Per fyller 65 år på söndag. Han har ingen familj eller barn och är väldigt ensam. Sedan hans fru dog för några år sedan har han känt en stor avsaknad av närhet och sexuell kontakt. Han har försökt att dejta och få kontakt med kvinnor i olika sammanhang men han har inte fått någon respons. Han har nu därför bestämt sig för att köpa sex för att inte behöva känna sig ensam på sin födelsedag.

23. Pers agerande är legitimt med tanke på omständigheterna.

Jesper är 25 år och älskar singellivet. Han har provat att ha flickvän men tycker inte om att ett förhållande är så pass kravfyllt. Han tycker inte om att behöva anpassa sig efter någon annan utan föredrar att kunna göra vad han vill när han vill. För honom är det viktigare att få ha sex än att ha en relation och han har därför valt att köpa sex och fortsätta vara singel.

24. Jespers agerande är legitimt med tanke på omständigheterna.

Niklas är 45 år, är gift med en kvinna och har två barn. Niklas relation till sin fru är bra, men eftersom vardagslivet har kommit emellan har de inte längre sex i samma utsträckning som tidigare. Niklas har en större sexualdrift än sin fru och för att inte behöva leva i avhållsamhet så har Niklas bestämt sig för att köpa sex.

25. Bortsett från att Niklas är otrogen mot sin fru, är hans agerande legitimt med tanke på omständigheterna.

Michael är 20 år och är ofrivilligt oskuld. Han har försökt att etablera sexuella kontakter men har inte lyckats. Han har nu bestämt sig för att bli av med oskulden och åker till Nederländerna för att köpa sex eftersom det är lagligt där.

26. Michaels agerande är legitimt med tanke på omständigheterna.

Michael har nu kommit hem till Sverige från sin resa till Nederländerna. Hans problem med att få sexuell kontakt kvarstår i Sverige. Eftersom det var så lätt att köpa sex i Nederländerna, och på så vis tillfredsställa det behovet, bestämmer han sig för att köpa sex i Sverige också, trots att det inte är lagligt.

27. Michaels agerande är legitimt med tanke på omständigheterna.

Jämställhetsfrågor

28. Tycker du att kvinnor och män ska ha samma rättigheter i samhället? ja, nej

29. Upplever du att kvinnor och män behandlas lika i din vardag? ja, till viss del, nej